VERBETERSLEUTEL

4de LEERJAAR

GROEP 6

MIJN TAAL OEFENBOEK

ELLO DE UIL

NAAM

OEFENBOEK TAAL OEFENEN

Copyright

© Ello De Uil, Ruiselede
Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijk toestemming van de uitgever. Ook het plaatsen van directe links naar de bestandslocatie van dit document op websites, in e-mail nieuwsbrieven of andere vormen van digitale media is niet toegestaan.

WOORD VOORAF

Sinds vandaag ben jij in het bezit van dit taal oefenboek, bestaande uit talrijke oefeningen om samen met jouw kind de taal- en spellingsafspraken onder de knie te krijgen.

In het eerste deel van het oefenboek starten we met de spellingsafspraken. Elke afspraak brengen we zorgvuldig naar voor in het boek zodat deze op het einde van het boek goed gekend zijn.

Het tweede deel van het boek bevat de taalafspraken zoals: samenstellingen, soorten woorden, onderwerp, enz.

Om het boek af te sluiten eindigen we met begrijpend lezen, meestal wordt dit als moeilijk ervaren bij kinderen. Het lezen van teksten om daarna te zoeken naar de juiste info. Daarom is het belangrijk dat dit regelmatig geoefend wordt. Ello de uil neemt jouw kind alvast mee doorheen enkele leuke teksten.

Deze drie grote onderdelen worden ook in het vierde leerjaar (groep 6) verder ingeoefend, de bundel dient hier ideaal voor om verder in te oefenen.
Daarnaast kozen wij om een zeer gevarieerd aanbod te geven aan oefeningen, zo blijft het oefenen steeds motiverend voor het kind.

Wij wensen jou veel succes!

Juf Cloë

De verbetersleutel van dit boek kan je vinden op onze website. Ga naar www.ellodeuil.be/verbetersleutels of scan de QR-code.

INHOUDSTAFEL

Spelling 7

- open en gesloten lettergrepen 9
- d of t op het einde 11
- woorden op wr- of -b 15
- ch(t) of g(t) 18
- ou of au woorden 20
- ei- of ij-woorden 24
- nk of ng 27
- meertekenklanken 30
- woorden als banaan 33
- verkleinwoorden 36
- meervouden 41
- werkwoordspelling 45
- hoofdletters en leestekens 55
- alfabetisch rangschikken 57

Taalbeschouwing 59

- woordsoorten 61
- trappen van vergelijking 86
- soorten zinnen 88

zinsontleding **90**

figuurlijk taalgebruik **98**

Begrijpend lezen **101**

SPELLING

OPEN EN GESLOTEN LETTERGREPEN

OEFENING 1

Maak van de woorden een meervoud.

één raam - twee ramen

ik herstel - wij herstellen

één brood - drie broden

ik kom - jullie komen

slim kat - katten

nat veer - veren

één voetpad - twee voetpaden

smal pad - smalle paden

OEFENING 2

Zoek de indringer. Kleur in.

kassa	smeren	zonden
tenten	zagen	zonen
knikkers	doden	gewone
blaffen	wereld	leren
vlammen	haarden	havens

OEFENING 3

Vul het woord in de passende vorm aan.

Ello zat op een (hoog) _____hoge_____ tak en keek naar het bos beneden. Plots zag hij een groot kampvuur waarbij de (vlam) _____vlammen_____ vrolijk omhoog dansten. Hij vloog naar de overkant van het meer en landde voorzichtig op één van de vele (brug) _____bruggen_____ . Onderweg hoorde hij de regen vallen en voelde dat hij (nat) _____natte_____ veren had. Toen hij bij de grot kwam, ontdekte Ello een groepje dieren dat met (slim) _____slimme_____ plannetjes probeerden een lekkernij te vinden. Toen het donker werd, keerde hij terug naar zijn vaste rustplaats en vloog rustig over alle hoge (berg) _____bergen_____ .

OEFENING 4

Vul de medeklinkers aan. Schrijf het volledige woord opnieuw over.

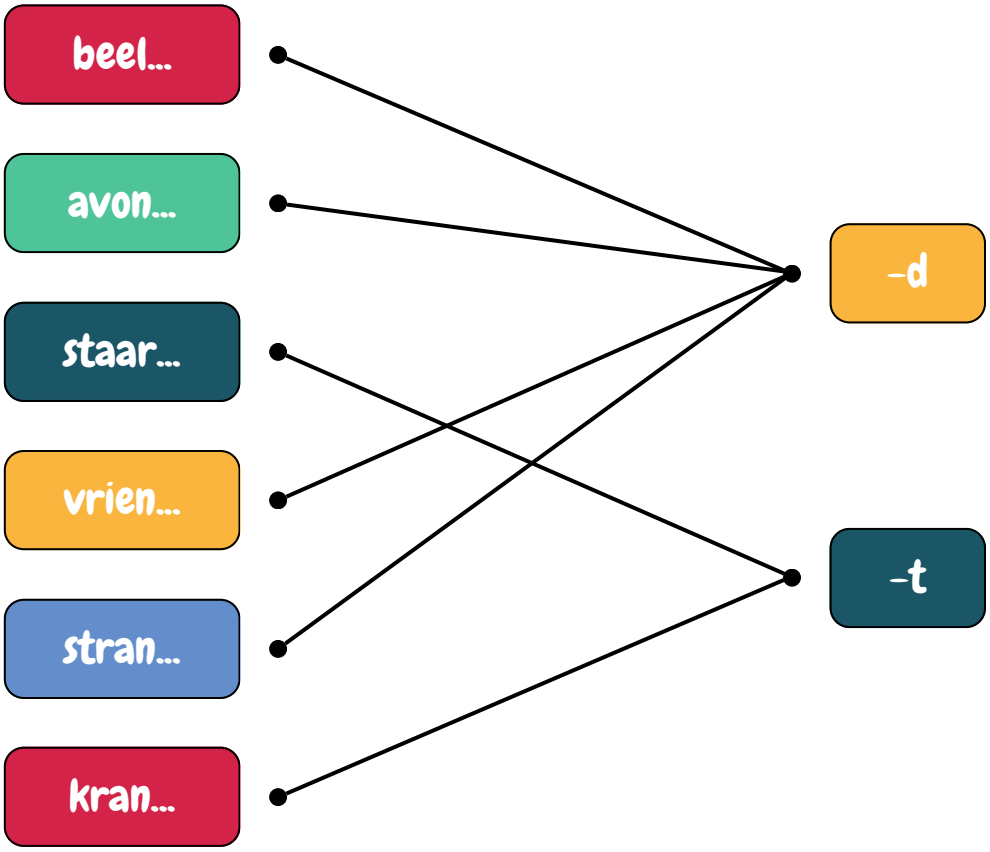
k of kk	m of mm	l of ll
ki _kk_ er	to _m_ aat	verva _ll_ en
ba _kk_ en	la _mm_ en	sa _l_ ade
da _k_ en	ka _m_ er	kana _l_ en
ko _k_ en	so _mm_ en	sma _ll_ e

D OF T OP HET EINDE

OEFENING 1

Verbind de woorden met de juiste eindletter.

d of t?

Maak jouw woord langer
en dan hoor je het.

OEFENING 2

Vul aan met d of t. Schrijf het woord correct over.

De ma _t_ ligt netjes voor de deur.	mat
Ze vouwde het klee _d_ op na het eten.	kleed
De kat liep over de zwar _t_ gekleurde vloer.	zwart
In mijn schrif _t_ schrijf ik al mijn aantekeningen.	schrift
We gingen naar het zwemba _d_ om te zwemmen.	zwembad
Het dienbla _d_ stond vol met borden en glazen.	dienblad
Mijn jas hangt aan de haak naast de kas _t_ .	kast
De auto stond geparkeerd op de straa _t_ .	straat

OEFENING 3

Help! Zoek jij de ontbrekende letters in dit recept?

De warme drank

Stap 1

Giet de witte melk in een grote po _t_ en zet het op het vuur.

Stap 2

Voeg een mespun _t_ bruine suiker toe voor een zoe.t.e smaak.

Stap 3

Roer goed zodat de bo _d_ em niet aanbrandt.

Stap 4

Snijd een stuk chocola _d_ e in kleine stukjes met een mes.

Stap 5

Strooi de poe _d_ er over de drank en houd je adem in.

Stap 6

Wacht een klein momen _t_ tot het drankje goed warm is.

Stap 7

Giet de drank in een mok en zet hem op een hou _t_ en bor _d_ .

Stap 8

Nu is je warme ontbij _t_ klaar voor de eerste slok!

OEFENING 4

Vul aan met d of t en schrijf het woord over in de juiste kolom.

De agen _t_ sluipt door het donkere pan _d_ op zoek naar de kaar _t_ . Hij draagt een zwart pak en houdt zich schuil achter de wan _d_ . In zijn rechterhan _d_ klemt hij een potloo _d_ om de code op te schrijven. Plots hoort hij een hard gelui _d_ bij de grote poor _t_ . Is het de vijand die hem heeft ontdekt in dit gebie _d_ ? Hij houdt zijn adem in en wacht tot het gevaar weer wijkt. Op de muur ziet hij een rood lich _t_ van een toestel. Hij maakt een snelle sprin _t_ naar de verborgen uitgang. Zijn har _t_ bonst, maar de spannende tocht is bijna voltooid.

woorden met t
agent
poort
kaart
licht
sprint
hart

woorden met d
wand
geluid
gebied
pand
rechterhand
potlood

WOORDEN OP WR- OF -B

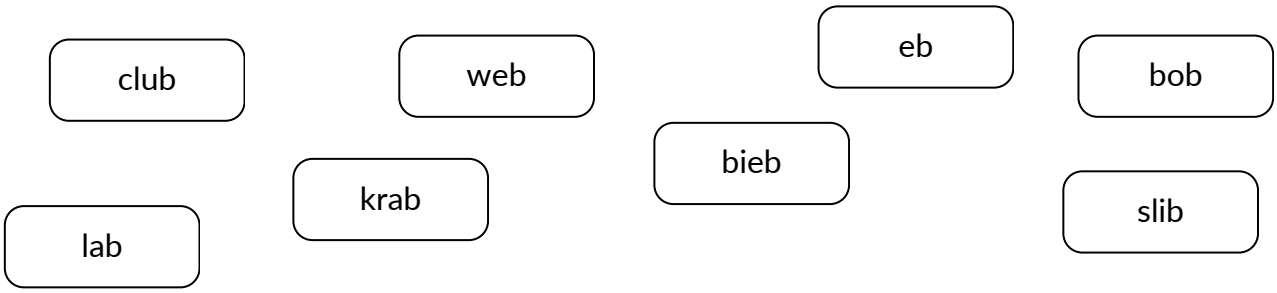
OEFENING 1

Vul het woord aan met wr- of -b en schrijf het woord over.

wr at	wrat	la b	lab
wr ikken	wrikken	bo b	bob
wr oeten	wroeten	we b	web
wr ok	wrok	clu b	club
wr ang	wrang	bie b	bieb
wr evel	wrevel	sli b	slib

OEFENING 2

Schrijf de woorden met -b alfabetisch.

bieb	krab
bob	lab
club	slib
eb	web

OEFENING 3

Vul het woord aan met wr- of -b en plaats ze in de zin.

kra b

we b

schu b

clu b

e b

wr rak

wr reef

wr rijven

wr ring

wr raak

In de hoek van de schuur hangt een groot _____web_____ met een dikke spin erin.

In de spannende film nam de ridder eindelijk _____wraak_____ op de gemene koning.

Je moet hard met de doek over de tafel _____wrijven_____ om de vlek weg te krijgen.

Bij _____eb_____ trekt het water van de zee zich ver terug van het strand.

Toen ik viel, had ik een grote schram op de _____wreef_____ van mijn voet.

De visser vond een glimmende _____schub_____ van een vis op zijn net.

Op het strand zag ik een kleine _____krab_____ die zijwaarts naar de zee liep. De duiker vond een oud wrak van een schip op de bodem van de oceaan.

Elke woensdagmiddag ga ik met mijn vrienden naar de voetbal _____club_____ .

Pas op dat je de dop van de fles niet te hard om _____wring_____t, want dan gaat hij kapot.

OEFENING 4

Zoek de woorden met -b of wr- en schrijf ze over.

D	I	X	F	M	H	G	B	W	Y	P	A	X
T	F	W	B	O	H	H	F	V	H	G	M	N
S	F	N	O	S	R	W	R	A	A	K	M	F
T	W	E	B	C	W	R	I	J	V	E	N	J
N	R	C	Z	H	R	A	U	H	T	K	C	S
Q	A	G	L	U	E	N	Y	R	S	T	Q	U
H	K	R	A	B	E	G	S	Z	C	G	X	K
X	J	A	B	W	D	T	R	E	J	L	W	P
L	K	P	R	Q	I	F	K	E	N	Z	Y	K
K	Y	S	S	N	G	J	X	L	A	G	D	C
H	E	A	X	R	Z	X	W	W	X	K	K	S
W	O	M	P	K	K	H	F	Z	G	Q	Q	J
P	T	V	A	M	U	E	J	K	N	M	N	G

bob

krab

lab

schub

web

wraak

wrak

wrang

wreed

wrijven

CH(T) OF G(T)

OEFENING 1

Vul het woord aan met -ch, -cht, -g of -gt en schrijf het woord over.

la	ch(t)	lach(t)	lu	cht	lucht
na	cht	nacht	ze	g(t)	zeg(t)
ber	g	berg	li	g/cht	lig/ licht
pe	ch	pech	teru	g	terug
krij	g(t)	krijg(t)	wa	cht	wacht

OEFENING 2

Zoek het woord en noteer onder de foto.

vlieg

licht

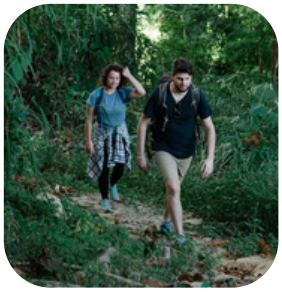
vliegtuig

vraag

mug

tocht

pech

wacht

OEFENING 3

Vul de tekst aan met -ch,- cht, -g of -gt.

In de donkere na cht sluipt de ridder za cht jes door het hoo g ste gras. Hij wa cht op de grote draak die vuur naar de blauwe lu cht spuwt. "Ik heb geen pe ch ", ze gt hij stoer, "Want mijn zwaard is er g scherp." Plots vlie gt het monster met een harde la ch over de grijze ber g . De ridder krij gt een beetje schrik, maar hij loopt to ch niet weg. Met veel zor g zoekt hij een plek waar hij veilig li gt te kijken. Hij ziet een diepe gra cht rond het kasteel vol met koud water. De ridder bui gt zijn hoofd en hoopt op een goede afloop.

OEFENING 4

Geef telkens 3 woorden per categorie.

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

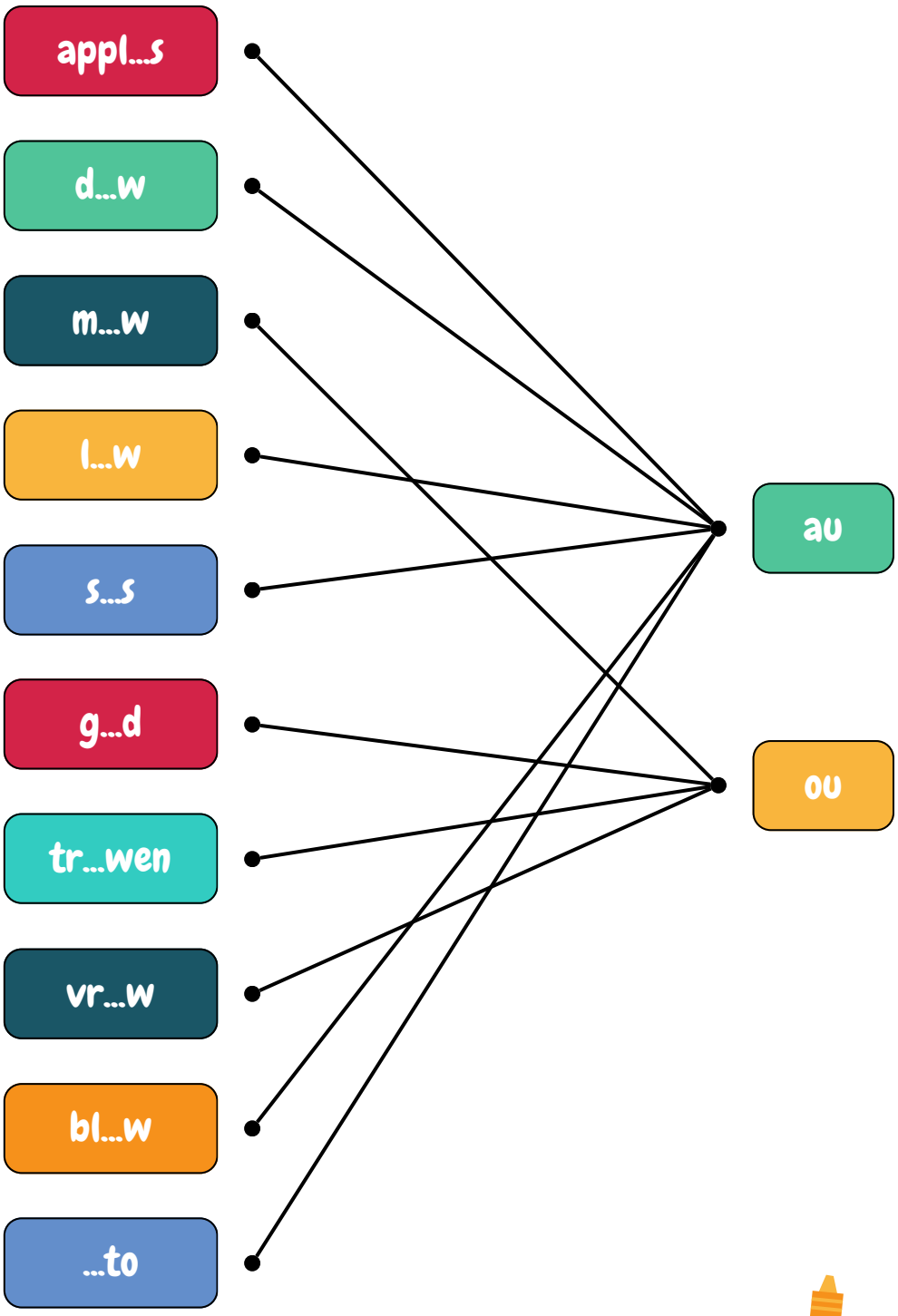
icht	echt
zicht	recht
licht	vlecht
richt	knecht

acht	ocht
zacht	tocht
vacht	zocht
wacht	kocht

OU OF AU WOORDEN

OEFENING 1

Vul de woorden aan. Verbind de woorden met au, ou.

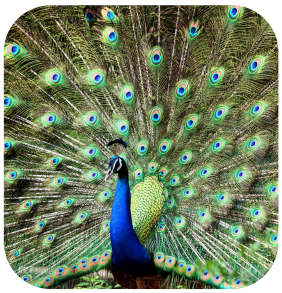

OEFENING 2

Zoek het woord en noteer onder de foto.

automaat

pauw

koud

saus

touw

wenkbrauw

kabouter

zout

OEFENING 3

Vul aan met au, auw, ou of ouw.

Het Mysterie van het Grijze Huis

Het was een warme dag in _au_ gustus, maar de lucht zag er plotseling erg gr _auw_ uit. Ello de Uil vloog behoedzaam langs een reusachtig, _ou_ d en verlaten geb _ouw_ . Op de vensterbank zat een eenzame p _auw_ die een beetje verk _ou_ den leek te snotteren. De vogel nam een trotse h _ou_ ding aan, al vond Ello dat een beetje fl _auw_ voor iemand met een snotneus. In een hoekje van de tuin lag wat r _auw_ vlees, wat het mysterie alleen maar groter maakte. Gelukkig was de oplossing voor dit raadsel uiteindelijk heel eenv _ou_ dig: het was de lunch van de nieuwe boswachter!

OEFENING 4

Los volgend kruiswoordraadsel op.

HORIZONTAAL

2. De poot van een roofdier of vogel met scherpe nagels.

4. Een ander woord voor een groot bouwwerk, zoals een school of een flat.

6. Eten (zoals vlees of groeten) dat niet gekookt of gebakken is.

8. Een vogel met een prachtige staart die hij als een waaier kan opzetten.

10. Een kostbaar, geel en glimmend metaal waar vaak ringen van worden gemaakt.

11. De tijd tussen de lessen waarin je even mag rusten of spelen.

12. Een ander woord voor “makkelijk” of “niet moeilijk”.

VERTICAAL

1. Met je tanden je eten fijnmaken voordat je het doorslikt.

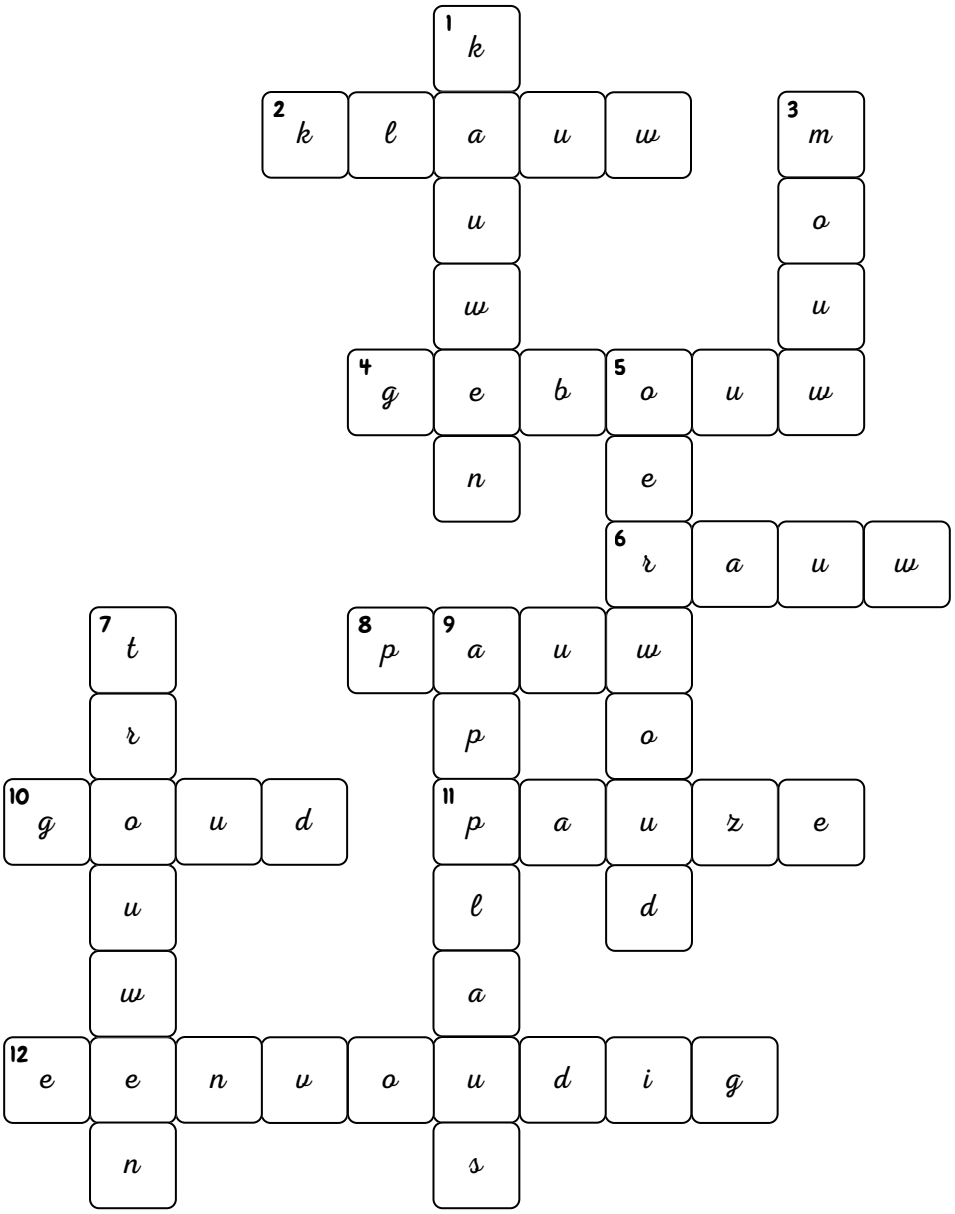
3. Het deel van je trui, hemd of jas waar je arm in zit.

5. Een heel groot en dicht bos in een warm land waar veel wilde dieren wonen.

7. Een officieel feest waarbij twee mensen beloven bij elkaar te blijven.

9. Het geklap van handen als een publiek iets heel goed vindt.

1 k
2 k ℓ a u w
3 m
u o
w u
4 g e b
5 o u w
n e
6 r a u w
7 t
8 p
9 a u w
r p o
10 g o u d
11 p a u z e
u ℓ d
w a
12 e e n u o u d i g
n s

EI- OF IJ-WOORDEN

OEFENING 1

Vul aan met ei of ij. Plaats de woorden in de tekst.

heerl *ij* k

sn *ij* den

rom *ei* n

marsep *ei* n

gl *ij* baan

tap *ij* t

pr *ei*

geh *ei* m

Het Feest in het Museum

In het grote museum stond een standbeeld van een stoere ____*romein*____ *die de wacht hield bij een zware deur. Achter die deur bewaarde de kok een groot* ____*geheim*____ *voor het jaarlijkse museumfeest. Hij was druk bezig om figuren van zoete* ____*marsepein*____ *te kneden voor op de taart. Ondertussen hielp de hulpkok met het* ____*snijden*____ *van een reusachtige* ____*prei*____ *voor de soep. Plotseling veranderde de trapleuning in een magische* ____*glijbaan*____ *waar de kinderen vanaf gleden. Ze landden met een zachte plof op een prachtig, dik* ____*tapijt*____ *dat in de grote zaal lag. De geur die uit de keuken kwam was echt* ____*heerlijk*____ *en iedereen kreeg al honger. Het werd het meest bijzondere feest dat het museum ooit had gekend!*

OEFENING 2

Kleur de vakjes met ei-woorden blauw en de ij-woorden groen.

OEFENING 3

Zoek de woorden en schrijf ze over.

T	X	U	O	O	Q	F	R	S	G	G	C	C	G
Z	T	R	T	P	S	Z	X	J	P	S	E	K	E
A	C	N	W	X	R	N	Y	V	F	S	I	A	Y
Q	C	T	H	J	B	U	Z	Y	W	U	G	P	N
Z	L	U	E	S	R	A	F	S	C	H	E	I	D
O	L	E	H	T	A	R	Q	C	E	D	N	T	I
P	I	J	L	E	Z	R	S	H	T	P	A	E	C
W	N	U	R	I	I	K	N	I	N	Z	A	I	H
H	J	M	B	G	J	M	O	J	G	D	R	N	T
R	I	J	D	E	N	K	W	N	U	L	P	V	B
E	T	E	R	R	E	I	N	E	I	M	V	V	I
O	L	F	L	E	K	X	T	N	E	J	Q	V	J
F	O	X	B	I	N	J	P	Y	H	T	N	S	O
N	O	J	M	S	H	G	L	X	H	T	I	B	B

afscheid

konijn

azijn

dichtbij

eigenaar

heimwee

kapitein

lelijk

pijl

reis

rijden

schijnen

steiger

terrein

NK OF NG

OEFENING 1

Zoek de woorden met ng of nk en schrijf ze bij de juiste groep.

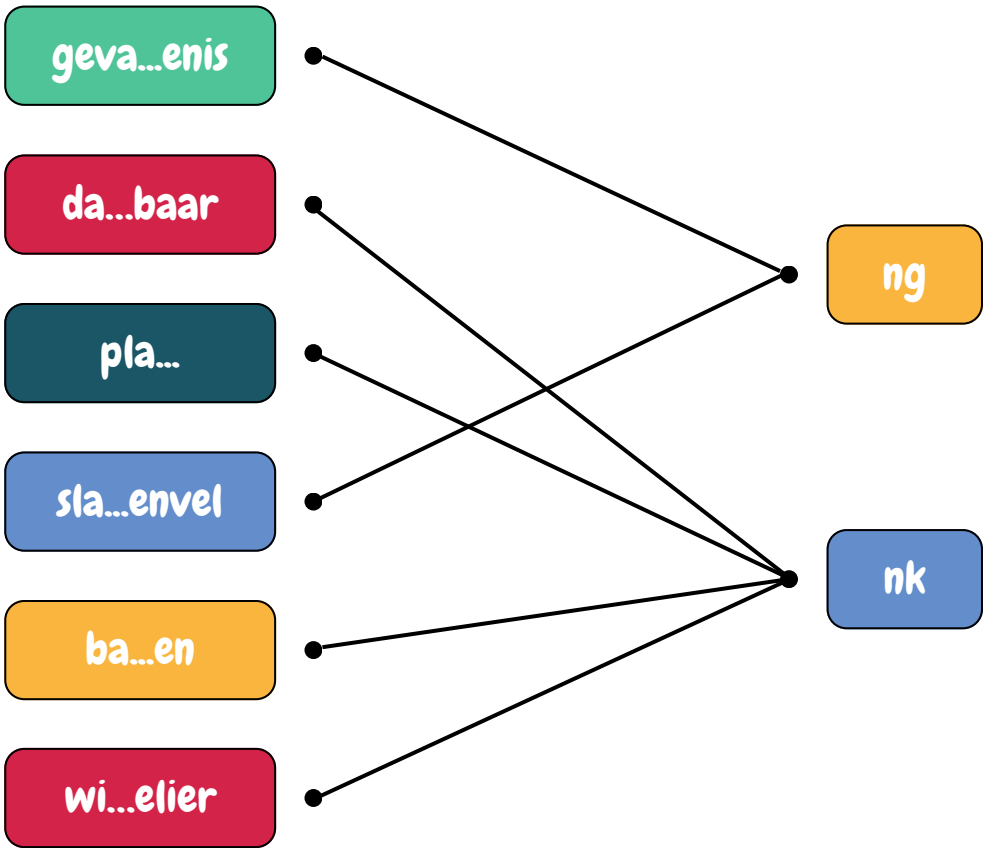
Het Bezoek aan de Griezeltoren

In het midden van het land woonde een koning die vreselijk hield van luidkeels zingen. Op een dag liep hij naar een mysterieuze winkel om een magisch drankje te kopen. Zijn trouwe schildknaap voelde zich een beetje angstig toen ze de donkere straatjes in liepen. "Je bent toch geen bangerik, hoop ik?" lachte de koning terwijl hij dapper voorop liep. Bij de grote eik moesten ze naar links afslaan om de kortste weg te vinden. De schildknaap moest diep denken of hij die route wel goed kende. Gelukkig kregen ze bij aankomst een glas fris water om rustig te drinken. Na een paar slokken was de knaap weer helemaal klaar voor het volgende avontuur!

woorden met ng	woorden met nk
koning	winkel
zingen	drankje
angstig	donkere
bangerik	links
	denken
	drinken

OEFENING 2

Verbind het woord met ng of nk en schijf daarna het woord op.

gevangenis

dankbaar

plank

slangenvel

banken

winkelier

OEFENING 3

Zoek het woord en schrijf op.

rzngae	nizken	lhenge
zanger	zinken	hengel
ranek	vengir	nkelwi
anker	vinger	winkel

OEFENING 4

Geef een synoniem met ng of nk.

vies geurtje — stank

vuurspatje — vonk

geluid — klank

muurpapier — behang

heel serieus — streng

sprongetje maken — springen/ sprong

MEERTEKENKLANKEN

OEFENING 1

Markeer de woorden met aai, ooi, oei, eeuw, ieuw en schrijf ze bij de juiste groep.

Avontuur op de Oceaan

Ello zat in een klein bootje en begon hard te roeien naar de verre horizon. Hoog boven hem vloog een brutale meeuw die luid krijsend het laatste nieuws vertelde. Op de schouder van Ello zat een kleurrijke papegaai die de hele tijd zat te geeuwen van de inspanning. Plotseling zagen ze de vlijmscherpe vin van een grote haai vlakbij een rode boei in het water. "Snel, we moeten zout over het water strooien!" riep hij, wat natuurlijk een heel vreemd plan was. Ello begon zijn landkaart weer netjes op te plooien om de juiste weg naar huis te vinden. Maar door de sterke stroming moesten ze even later helaas weer helemaal opnieuw beginnen. Gelukkig was het weer prachtig en genoten ze volop van hun dagje op zee!

aai	papegaai	haai
ooi	strooien	plooien
oei	roeien	boei
eeuw	meeuw	geeuwen
ieuw	nieuws	opnieuw

OEFENING 2

Vul de woorden aan met aai, ooi, oei, eeuw, ieuw. Schrijf de woorden nog eens over.

Op de hoge kerktoren heeft de _ooi_ evaar een groot nest van takken gebouwd.

ooievaar

Mijn oma heeft voor mijn verjaardag een heerlijke, zoete vl _aai_ met kersen gebakken.

vlaai

Zodra de postbode het tuinhekje opendoet, roept hij vrolijk "g _oei_ edag" naar ons.

goeiedag

In de winter hopen we allemaal dat er een dik pak witte sn _eeuw_ gaat vallen.

sneeuw

Ik ben heel erg ben _ieuw_ d naar welk cadeau er in dat grote, glimmende pakje zit.

benieuwd

Op de kermis wil mijn kleine zusje wel tien keer na elkaar in de dr _aai_ molen.

draaimolen

OEFENING 3

Weet jij over welk woord we het hebben? Schrijf het woord neer.

Ik ben het tegenovergestelde van stilte. Als iedereen door elkaar roept en de muziek heel hard staat, maak ik veel.

lawaai

Ik ben gedroogd gras en ik lig vaak in een grote berg op de boerderij. De koeien en paarden vinden mij heerlijk om te eten. Wat ben ik?

hooi

Als je de hele dag gesport hebt of te laat naar bed bent gegaan, voel je je zo. Je hebt dan nergens meer kracht voor en wilt alleen maar slapen. Hoe noem je dat met een moeilijk woord?

vermoeid

Ik heb grote manen en een hele harde brul. Ze noemen mij ook wel de koning van de dieren. Wie ben ik?

leeuw

Een mens ademt met zijn longen, maar een vis gebruikt mij om onder water te ademen. Ik zit aan de zijkant van zijn kop. Wat ben ik?

kieuwen

Mijn handen zitten vol verf, mijn tafel ook een beetje. Ik werk niet zo netjes, ik ben aan het ...

knoeien

Een nieuw begin, een nieuwe kalender. Op 1 januari vieren we het feest. Wat ben ik?

Nieuwjaar

WOORDEN ALS BANAAN

OEFENING 1

Schrijf volgende woorden twee keer net over.

agenda	geeuw	geeuw
kanaal	kanaal	kanaal
banaan	banaan	banaan
lawaai	lawaai	lawaai
valies	valies	valies
kalender	kalender	kalender
fazant	fazant	fazant

OEFENING 2

Vul de tekst verder aan.

raket | agent | wagon | manier | tapijt

salade | alarm | kanon | paraplu

De _____raket_____ schoot met veel vuur en rook omhoog naar de maan.

De _____agent_____ floot hard op zijn fluitje om het verkeer te stoppen.

De trein was erg lang en de laatste _____wagon_____ zat helemaal vol met koffers.

Je moet op een beleefde _____manier_____ vragen of je een snoepje mag hebben.

In de woonkamer ligt een prachtig, zacht _____tapijt_____ waar ik graag op speel.

Bij de barbecue eten we een frisse _____salade_____ met tomaatjes en komkommer.

Midden in de nacht ging het _____alarm_____ af omdat er een dief in de winkel was

In het oude kasteel staat nog een ijzeren _____kanon_____ dat vroeger kogels afvuurde.

Omdat het heel hard begon te regenen, stak ik snel mijn _____paraplu_____ op.

OEFENING 3

Weet jij over welk woord we het hebben? Schrijf het woord neer.

Ik zit in je hoofd en zorg ervoor dat je de mooiste dromen en verhalen kunt bedenken. Met mij kun je alles zijn wat je maar wilt, zelfs een vliegende uil! Wat ben ik?

fantasie

Ik ben een klein, luxe chocolaatje met vaak een heerlijke vulling vanbinnen. Je krijgt mij meestal cadeau in een mooi doosje. Wat ben ik?

praline

Ik ben heel klein, draag vaak een rode puntmuts en woon in een holle boom of een paddenstoel in het bos. Wie ben ik?

kabouter

Ik ben een zacht plantje waarvan de draden worden gebruikt om jouw T-shirts en spijkerbroeken te maken. Wat ben ik?

katoen

Ik ben een klein, vrolijk vogeltje dat meestal felgeel is en heel mooi kan zingen in mijn kooitje. Wie ben ik?

kanarie

Ik zweef hoog in de ruimte, samen met de zon en de maan. De aarde is er ook één van. Wat ben ik?

planeet

Ik schiet hoog de lucht in, soms zelf naar de ruimte. Astronauten reizen met mij. Wat ben ik?

raket

VERKLEINWOORDEN

OEFENING 1

Markeer de verkleinwoorden en schrijf ze bij de juiste groep.

De schat op zolder

In de hoek van de stoffige zolder stond een piepklein kistje. Toen ik het opendeed, vond ik een zilveren sleuteltje onder een oude doek. Ernaast lag een glanzende steen die licht gaf in het donker. Voorzichtig pakte ik een houten poppetje op dat een blauw hoedje droeg. Op de bodem van de kist lag ook een heel dun lijntje van gouddraad. Ik hoorde plotseling een zacht getik tegen het raam van de zolder. Was het een klein vogeltje of een tikkende tak van het boompje? Met een kloppend hart borg ik alle spullen snel weer op.

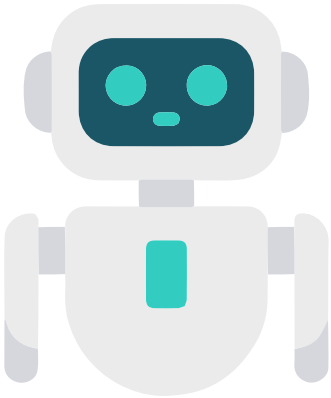
-je	-tje
kistje	sleuteltje
hoedje	lijntje
	vogeltje

-pje	-etje
boompje	poppetje

OEFENING 2

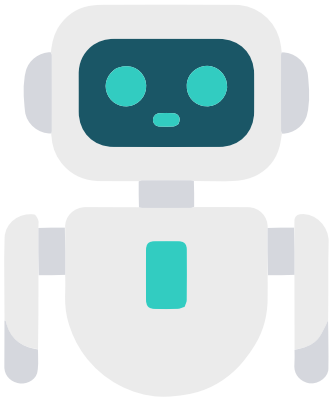
Stop deze woorden in de robot en krijg een verkleinwoord.

laars	laarsje
abrikoos	abrikoosje
schijf	schijfje
paleis	paleisje
augurk	augurkje
brief	briefje
schilder	schildertje
woestijn	woestijntje
dolfijn	dolfijntje
deur	deurtje
kasteel	kasteeltje
tafel	tafeltje
kostuum	kostuumpje
probleem	probleempje
bodem	bodempje
museum	museumpje
geheim	geheimpje
bezem	bezempje

vriendin	vriendinnetje
karton	kartonnetje
baron	baronnetje
kolom	kolommetje
zon	zonnetje
ring	ringetje
auto	autootje
pyjama	pyjamaatje
paraplu	paraplutje
papa	papaatje
piano	pianootje
menu	menutje
glas	glaasje
blad	blaadje
koning	koninkje
ketting	kettinkje

Enkele uitzonderingen

a → aa ng → nk

u → uu o → oo

OEFENING 3

Herschrijf de zin en maak de vetgedrukte woorden kleiner.

De **man** kocht een rode **auto** voor zijn zoon.

Het mannetje kocht een rood autootje voor zijn zoon.

Er zat een klein **lek** in de **emmer** van de tuinman.

Er zat een klein lekje in het emmertje van de tuinman.

De **vogel** vloog met een **worm** in zijn bek naar het nest.

Het vogeltje vloog met een wormpje in zijn bek naar het nest.

Ik zag een heldere **ster** boven de **boom** staan.

Ik zag een helder sterretje boven het boompje staan.

In de **pyjama** van het **kind** zat een zachte voering.

In het pyjamaatje van het kindje zat een zachte voering.

De **koning** verloor zijn gouden **ring** in het gras.

Het koninkje verloor zijn gouden ringetje in het gras.

OEFENING 4

Kleur de woorden volgens het juiste achtervoegsel.

-je | -tje | -pje | -etje

vaas

krab

optreden

scherm

gedicht

som

kraam

auto

verhaal

bodem

big

wedstrijd

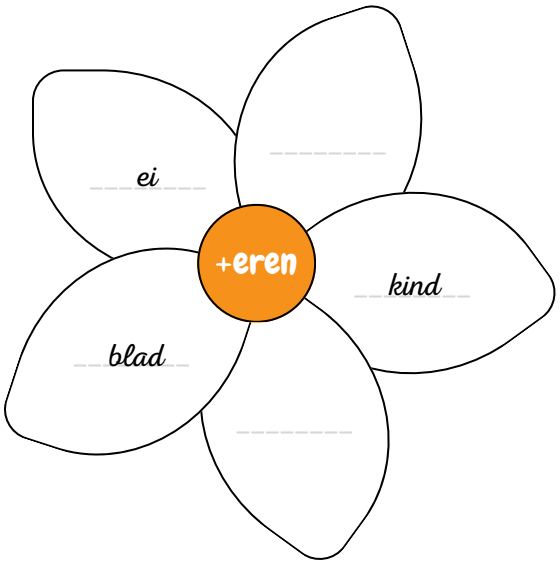

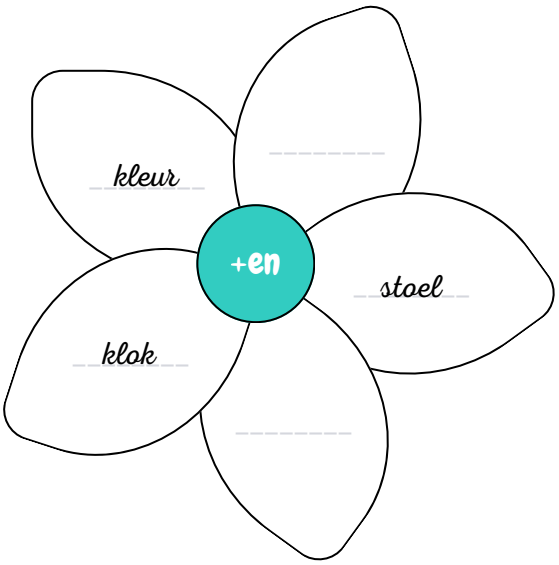
MEERVOUDEN

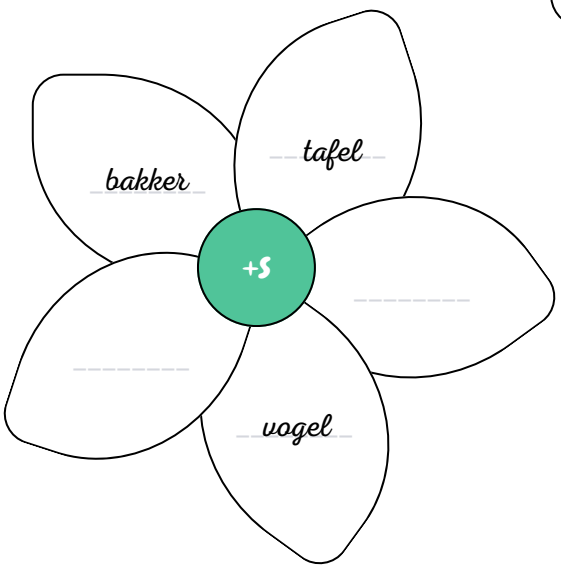
OEFENING 1

Schrijf het grondwoord in de tak met de juiste meervoudsvorm.

ei | kind | kleur | tafel | bakker | stoel | vogel | klok | blad

OEFENING 2

Schrijf het woord in het meervoud.

borstel - borstels

zender - zenders

laken - lakens

bodem - bodems

kasteel - kastelen

laars - laarzen

poot - poten

muur - muren

lied - liederen

volk - volkeren

rund - runderen

ei - eieren

OEFENING 3

Herschrijf de zin en schrijf de vetgedrukte woorden in het meervoud.

De **borstel** ligt in de mand.

De borstels liggen in de mand.

Het **kind** zingt een vrolijk **lied**.

De kinderen zingen vrolijke liederen.

De **laars** van de **bakker** is vies.

De laarzen van de bakkers zijn vies.

Het **ei** ligt onder de **vleugel** van de kip.

De eieren liggen onder de vleugels van de kip.

De **vinger** van de man zit tussen de **poort**.

De vingers van de man zitten tussen de poorten.

Het **rund** rent door de diepe **golf**.

De runderen rennen door de diepe golven.

Let op voor lidwoorden en persoonsvorm, soms moet je dit ook aanpassen.

OEFENING 4

Schrijf de tekst over en plaats de vetgedrukte woorden in het meervoud.

De ontdekking in het bos

*Het **kind** loopt voorzichtig over het smalle **pad**. Onder de grote **boom** ligt een glanzend ei. Het lijkt wel of de **vleugel** van een vogel eroverheen ligt. In de verte klinkt het vrolijk **lied** uit de oude **toren**. Plotseling rolt het **ei** tegen de scherpe **steen**. Snel pakt de bakker het op en stopt het in een **mand**.*

De kinderen lopen voorzichtig over de smalle paden.

Onder de grote bomen ligt een glanzend ei.

Het lijkt wel of de vleugels van een vogel eroverheen liggen.

In de verte klinken vrolijke liederen uit de oude torens.

Plotseling rollen de eieren tegen de scherpe stenen.

Snel pakt de bakker het op en stopt het in manden.

Let op voor lidwoorden en persoonsvorm, soms moet je dit ook aanpassen.

WERKWOORDSPELLING

TEGENWOORDIGE TIJD

enkelvoud

1ste persoon ik	→	STAM ik loop
2de persoon jij/je	→	STAM + T jij loopt
3de persoon hij/zij/andere	→	STAM + T Lotte loopt

! ... jij/je → STAM
loop jij

meervoud

1ste persoon wij	→	INFINITIEF wij lopen
2de persoon jullie	→	INFINITIEF jullie lopen
3de persoon zij/anderen	→	INFINITIEF de vrienden lopen

OEFENING 1

Schrijf het werkwoord in de juiste vorm.

spelen - jij _____speelt_____

werken - hij _____werkt_____

wandelen - ik _____wandel_____

fietsen - jij _____fietst_____

vinden - wij _____vinden_____

worden - zij _____wordt_____

kruipen	-	de muis	kruipt
schrijven	-	ik	schrijf
lezen	-	jullie	lezen
springen	-	Joost en Liv	springen
houden	-	jij	houdt
rijden	-	hij	rijdt

OEFENING 2

Vul het werkwoord tussen haakjes in de juiste vorm van de tegenwoordige tijd in op de lijnen.

Het Raadsel van de Reuzenrad-Achtbaan

Midden in de nacht ___vindt___ *(vinden) Thomas een oud ticket op de grond. "Ik* ___word___ *(worden) een beroemde ontdekker als ik dit oplos.", zegt hij tegen Emma. Zij* ___antwoordt___ *(antwoorden) met een grote glimlach op haar gezicht. Samen* ___wandelen___ *(wandelen) ze voorzichtig door de roestige poort van het park. "*___Vind___ *(vinden) jij de weg naar de achtbaan in dit donker?", vraagt Emma. Thomas knikt: "Ik* ___beloof___ *(beloven) dat we voor de ochtend weer thuis zijn!". De oude machines van het park* ___kraken___ *(kraken) zachtjes in de wind. Emma* ___durft___ *(durven) bijna niet verder te stappen, maar ze is te nieuwsgierig. Plotseling* ___stopt___ *(stoppen) de wind en wordt het muisstil in het park. "Kijk eens wat daar* ___ligt___ *(liggen) ?", fluistert Emma terwijl ze naar een gouden kistje wijst. Emma* ___pakt___ *(pakken) het snel op en ze rennen samen hard weg!*

VERLEDEN TIJD

GEEN KLANKVERANDERING

enkelvoud

- 1ste persoon: ik
- 2de persoon: jij/je
- 3de persoon: hij/zij/andere

→ STAM + te/de
jij fietste
hij antwoordde

meervoud

- 1ste persoon: wij
- 2de persoon: jullie
- 3de persoon: zij/anderen

→ STAM + ten/den
wij fietsten
jullie antwoordden

KLANKVERANDERING

ik schrijf wat ik hoor

ik schreef
de vogel zwom

OEFENING 3

Schrijf het werkwoord in de juiste vorm.

koken - jij *kookte*

plaatsen - hij *plaatste*

vissen - ik *viste*

wandelen - jij *wandelde*

zetten - wij *zetten*

bouwen - zij *bouwde*

spelen - de jongen _____speelde_____

regenen - het _____regende_____

klappen - jullie _____klapten_____

horen - de broers _____hoorden_____

dansen - jij _____danste_____

branden - het vuur _____brandde_____

OEFENING 4

schrijf de werkwoorden met klankverandering in de juiste vorm.

gaan - jij _____ging_____

komen - hij _____kwam_____

lezen - ik _____las_____

zien - jij _____zag_____

krijgen - wij _____kregen_____

roepen - zij _____riep_____

Er bestaan ook werkwoorden met klankverandering. Daar schrijf je gewoon wat je hoort.

bv. lopen → ik liep
wij liepen

drinken - de kat _____dronk_____

springen - Lies _____sprong_____

blijven - jullie _____bleven_____

vliegen - de crew _____vloog_____

zwemmen - jij _____zwom_____

eten - ik _____at_____

OEFENING 5

Vul het werkwoord tussen haakjes in de juiste vorm van de verleden tijd in op de lijnen. De groene werkwoorden zijn zonder klankverandering en de blauwe met klankverandering.

Het Mysterie van het Spookschip

De zon _____zakte_____ (zakken) langzaam in de zee toen we het oude wrak op het strand zagen. Ik _____riep_____ (roepen) naar mijn broer dat hij moest komen kijken. Hij _____rende_____ (rennen) over het natte zand en _____stopte_____ (stoppen) vlak voor de boeg. "Zou er nog iemand aan boord zijn?", _____vroeg_____ (vragen) hij met een zachte stem. We _____klommen_____ (klimmen) voorzichtig door een gat in het hout en _____keken_____ (kijken) om ons heen. In de kajuit _____vond_____ (vinden) ik een oud dagboek dat op een tafel _____lag_____ (liggen). Plotseling _____waaide_____ (waaien) de deur met een harde klap dicht en we _____schrokken_____ (schrikken) ons kapot. Ik _____pakte_____ (pakken) de hand van mijn broer vast en we _____vluchtten_____ (vluchten) zo snel we konden weer naar buiten.

OEFENING 6

Onderstreep het onderwerp en vul het werkwoord in de juiste vorm in.
Kijk goed naar de woorden die de tijd aangeven (zoals: nu, vroeger of gisteren).

Vroeger _____wandelde_____ (wandelen) mijn opa elke dag naar de stad, maar nu

_____fietst_____ (fietsen) hij liever.

Vandaag _____bakt_____ (bakken) de bakker heerlijke broodjes, maar gisteren

_____maakte_____ (maken) hij een grote taart.

Vorig jaar _____vond_____ (vinden) ik een schat in de tuin, en nu _____zoek_____

(zoeken) ik elke dag naar meer goud.

"Ik _____word_____ (worden) later piraat!" riep Lucas, terwijl hij nu braaf zijn huiswerk

_____maakt_____ (maken).

De wind _____waaide_____ (waaien) vannacht erg hard, maar op dit moment

_____schijnt_____ (schijnen) het zonnetje weer.

Gisteren _____beloofde_____ (beloven) jij me een snoepje, dus ik _____hoop_____

(hopen) dat je het nu bij je hebt!

OEFENING 7

Zet de zinnen van de tegenwoordige tijd (nu) in de verleden tijd (vroeger).

Nu: De kok **bakt** een heerlijke pannenkoek.

Vroeger: *De kok bakte een heerlijke pannenkoek.*

Nu: Ik **word** elke ochtend vrolijk wakker.

Vroeger: *Ik werd elke ochtend vrolijk wakker.*

Nu: De kinderen **spelen** buiten in de grote tuin.

Vroeger: *De kinderen speelden buiten in de grote tuin.*

Nu: Jij **vindt** altijd de verborgen aanwijzingen.

Vroeger: *Jij vond altijd de verborgen aanwijzingen.*

OEFENING 8

Zet de zinnen van de verleden tijd (vroeger) in de tegenwoordige tijd (nu)

Vroeger: Wij **wandelden** door het donkere bos.

Nu: *Wij wandelen door het donkere bos.*

Vroeger: De brandweer **bluste** het grote vuur.

Nu: *De brandweer blust het grote vuur.*

Vroeger: Sophie **kocht** een nieuw boek over uilen.

Nu: *Sophie koopt een nieuw boek over uilen.*

Vroeger: Ik **antwoordde** heel beleefd op de vraag.

Nu: *Ik antwoord heel beleefd op de vraag.*

OEFENING 9

Lees de zinnen hieronder goed en voer volgende opdrachten uit:

1. onderstreep het onderwerp (wie of wat doet/ is iets)
2. omkring de persoonsvorm
3. kruis aan of de zin in de tegenwoordige tijd (t.t) of verleden tijd staat (v.t.)

	t.t.	v.t.
De dappere ridders verdedigden al vijf jaar het grote kasteel.	☐	☒
Morgen bakt mijn moeder een heerlijke appeltaart voor mij.	☒	☐
De kleine muis vond een stukje kaas in de keuken.	☐	☒
Wij wandelen elke zondag door het prachtige park.	☒	☐
Antwoordde jij gisteren op de brief van je oma of je opa?	☐	☒
De rode auto stopte netjes voor het zebrapad.	☐	☒
Jullie werken heel hard aan het nieuwe project.	☒	☐
Vorig jaar werd ik kampioen met mijn basketbalteam.	☐	☒

VOLTOOID DEELWOORD

ik heb... of ik ben...

GEEN KLANKVERANDERING

lopen → Ik heb gelopen.

rekenen → Hij heeft gerekend.

koken → Hij heeft gekookt.

't sexy fokschaap

OF

't kofschip x

KLANKVERANDERING

zwemmen → Ik heb gezwommen.

verdwijnen → Ik ben verdwenen.

OEFENING 10

Lees de zinnen hieronder goed en voer volgende opdrachten uit:

1. omkring het hulpwerkwoord (hebben, zijn, worden)
2. omkring het voltooid deelwoord

Mijn beste vriend heeft gisteren een prachtig doelpunt gescoord.

De dappere ridders zijn met hun paarden naar de stad gereden.

Het spannende boek over piraten wordt door de meester voorgelezen.

Wij hebben vanochtend een geheimzinnige brief in de brievenbus gevonden.

De kleine uil is heel hoog boven de donkere bomen gevlogen.

Mijn grote zus heeft alle moeilijke sommen al helemaal opgelost.

OEFENING 11

Kruis aan als de zin wel of niet een voltooid deelwoord bevat.

	✓	✗
De dief rende razendsnel door de smalle steegjes.	☐	☒
Hebben jullie die grappige film gisteren al bekeken?	☒	☐
De bakker heeft deze morgen wel honderd broodjes gebakken.	☒	☐
Wij zongen uit volle borst een liedje voor de jarige.	☐	☒
Ben jij dit jaar al naar de kermis geweest?	☒	☐
Mijn vader repareerde gisteren mijn kapotte fiets.	☐	☒

HOOFDLETTERS EN LEESTEKENS

OEFENING 1

Vul de leestekens aan in deze zinnen.
Kies uit: **.** (punt), **?** (vraagteken), **!** (uitroepteken), **,** (komma) of **:** (dubbelpunt)

Hoe laat vertrekt de trein naar Leuven _?_

In mijn boekentas zitten drie dingen _:_ een gom, een lat en een pen _._

Help, er loopt een spin op mijn schouder _!_

De bakker verkoopt brood _,_ taart en koekjes _._

Mijn opa wandelt elke ochtend door het bos _._

Mama roept heel hard _:_ “Pas op voor de auto!”.

OEFENING 2

Vul de woorden aan met een hoofdletter die er eentje nodig hebben.

(v) _V_ orige week zijn we met de klas naar (b) _B_ rugge geweest.

(m) _M_ ijn neef (t) _T_ homas woont in de (k) _K_ erkstraat in (g) _G_ ent.

(s) _S_ preken (z) _z_ e in (f) _F_ rankrijk eigenlijk ook een beetje (n) _N_ ederlands?

(e) _E_ lk jaar vieren we (k) _K_ erstmis bij mijn (o) _o_ ma in (d) _D_ uitsland.

(d) _D_ e (h) _h_ eilige (n) _N_ icolaas brengt elk jaar cadeautjes voor de kinderen.

(g) _G_ isteren zag ik (m) _m_ evrouw (p) _P_ eeters wandelen in het park van

(a) _A_ ntwerpen.

OEFENING 3

Vul de ontbrekende hoofdletters aan in deze tekst.

(d) D eze middag komt (s) S am bij mij langs om te gamen. (h) H ij woont in de (s) S tationstraat in (d) D en (h) H aag. (w) W e spelen een nieuw (s) s pel dat uit (j) J apan komt. (d) D e instructies van het (s) s pel zijn in het (e) E ngels. (m) M orgen is het (p) P asen, dus dan krijgen we (c) c hocolade. (m) M ijn zus (l) J isa wil ook meedoen met (o) o ns. (z) Z e roept: ' (i) I k ben de beste (g) g amer van (n) N ederland!'. (d) D aarna gaan we samen naar (m) m evrouw (j) J anssens voor taart.

OEFENING 4

Schrijf de zinnen opnieuw. Vergeet de hoofdletters niet en gebruik het juiste leesteken.
Kies uit: **.** (punt), **?** (vraagteken), **!** (uitroepteken), **,** (komma) of **:** (dubbelpunt)

gaat lars deze zomer op vakantie naar frankrijk

Gaat Lars deze zomer op vakantie naar Frankrijk?

in de dierentuin van antwerpen zag elise veel dieren giraffen apen en tijgers

In de dierentuin van Antwerpen zag Elise veel dieren: giraffen, apen en tijgers.

help de bal van leontine ligt op het dak van de school

Help! De bal van Leontine ligt op het dak van de school.

op kerstmis eten we altijd kalkoen kroketjes en ijs

Op Kerstmis eten we altijd kalkoen, kroketjes en ijs.

spreekt mevrouw lammers eigenlijk ook duits of spaans

Spreekt mevrouw Lammers eigenlijk ook Duits of Spaans?

ALFABETISCH RANGSCHIKKEN

OEFENING 1

Rangschik de volgende woorden alfabetisch door te nummeren van 1 - 10.

9	vliegtuig	1	appelsien
3	computer	8	schoolbord
2	banaan	5	gitaar
4	dolfijn	6	krokodil
7	rugzak	10	voetbal

OEFENING 2

Er is per groep woorden telkens één indringer. Kruis het woord dat fout staat aan.

☐ appel	☐ dolfijn	☐ basketbal
☐ banaan	☐ dromedaris	☐ hockey
☐ citroen	☒ cactus	☐ judo
☒ aardbei	☐ fazant	☐ karate
☐ druif	☐ gier	☒ atletiek

☐ bord	☐ aarde	☐ broek
☒ glas	☐ jupiter	☒ muts
☐ beker	☐ kometen	☐ jas
☐ lepel	☐ sterren	☐ pyjama
☐ mes	☒ maan	☐ trui

OEFENING 3

Schrijf de volgende woorden in alfabetische volgorde op.

pinguïn

kasteel

vakantie

olifant

canapé

zonneschijn

kampioen

verjaardag

bordspel

waterval

bordspel

pinguïn

canapé

vakantie

kampioen

verjaardag

kasteel

waterval

olifant

zonneschijn

TAALBESCHOUWING

WOORDSOORTEN

OEFENING 1

Noteer de zelfstandige naamwoorden bij de juiste groep.

kangoeroe | timmerman | Loic | zonnebloem | bakker | potlood | rugzak | cactus | Spanje | hamster

plant	cactus	zonnebloem	
voorwerp	potlood	rugzak	
dier	kangoeroe	hamster	
eigennaam	Spanje	Loïc	
persoon	bakker	timmerman	

OEFENING 2

Markeer de zelfstandige naamwoorden en noteer ze bij de juiste groep.

Vandaag gaat Lina samen met haar opa naar het park in Hasselt. Ze wandelen over het zachte gras en langs een grote eik. Plotseling ziet het meisje een kleine eekhoorn omhoog klimmen. In haar rugzak heeft zij een appel en een verrekijker zitten. Een hongerige eend snatert luid bij de grote vijver. "Kijk daar!", roept de meester die daar ook wandelt. Er staat ook een prachtige roos vlakbij het houten bankje."Wat is België toch mooi!", roept Lina.
Oma kan het niet geloven. Zij bedankt Jonas en Jan met een lekker snoepje.

plant	voorwerp	dier
gras	rugzak	eekhoorn
eik	appel	eend
roos	verrekijker	
	bankje	
	snoepje	

eigennaam	plaats	persoon
Lina	park	oma
Hasselt	vijver	opa
België		meisje
Jonas		meester
Jan		

OEFENING 3

Noteer het best passende zelfstandig naamwoord in de zin.

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

De hongerige _____vogel_____ (dier) vloog snel naar zijn nest met een wormpje.

In de vakantie gaan we met de auto naar _____Parijs_____ (eigennaam).

De _____meester_____ (persoon) legt geduldig uit hoe we de som moeten maken.

Vergeet niet om je _____zwembroek_____ (voorwerp) in je zwemtas te steken.

In de tuin van oma staat een prachtige, grote _____struik_____ (plant) met rode bloemen.

Voor mijn verjaardag heb ik van _____Stan_____ (eigennaam) een nieuw spel gekregen.

OEFENING 4

Maak het woord passend in de zin.

hoog	De vogel vliegt over de _____hoge_____ bomen.
klein	Er kruipt een _____kleine_____ kever op het blad.
mooi	Mama draagt een _____mooie_____ jurk naar het feest.
wild	In de jungle wonen veel _____wilde_____ dieren.
sterk	De _____sterke_____ man tilde de zware kist op.
warm	Ik drink graag een kop _____warme_____ chocolademelk.
gevaarlijk	Pas op voor die _____gevaarlijke_____ hond!
leuk	We hebben gisteren een _____leuke_____ film gezien.

OEFENING 5

Markeer de bijvoeglijke naamwoorden geel en de stoffelijk bijvoeglijke naamwoorden blauw.

De felle zon schijnt op het nieuwe skatepark, waar het al druk is. Lars neemt een aanloop en voert een coole sprong uit op zijn houten skateboard. Zijn beste vriend kijkt bewonderend toe, terwijl hij zijn stevige, plastic helm nog eens goed vastgespt. Naast de baan klimmen enkele kinderen op de hoge, ijzeren trap om alles beter te kunnen zien. Ondertussen zoeft een vrolijk meisje op haar paarse step over het gladde beton. Ze stopt even en neemt een slok fris water uit haar metalen drinkbus. De moedige skaters blijven maar moeilijke trucjes oefenen op deze geweldige en sportieve plek!

OEFENING 6

Vul de tekst aan met telkens het passende bijvoeglijk naamwoord.

groot	enthousiast	gek	blinkend	stevig
gouden	klein	prachtig	houten	ijzeren

In de ___grote___ *zaal van het jeugdhuis organiseren de* ___enthousiaste___ *leiders een* ___gekke___ *knutseldag. Emma maakt een* ___blinkende___ *kroon van* ___stevig___ *karton en versiert die met* ___gouden___ *steentjes. Haar* ___kleine___ *broertje timmert liever een* ___prachtige___ *hut met* ___houten___ *planken en een* ___ijzeren___ *hamer.*

lang	mooi	felrood	linnen	vrolijk
glas	kleurrijk	fijn	creatief	

Aan de ___lange___ *tafel schildert een* ___mooi___ *meisje met* ___felrode___ *verf op een* ___linnen___ *doek. De* ___vrolijke___ *kinderen gebruiken ook* ___glazen___ *potjes om* ___kleurrijke___ *lantaarns te knutselen. Wat een* ___fijne___ *en* ___creatieve___ *namiddag is het daar!*

OEFENING 7

Markeer alle werkwoorden in de tekst.

Vandaag stormen de kinderen enthousiast de grote sporthal binnen. De meester blaast hard op zijn zilveren fluitje voor het begin van de match. Lars dribbelt behendig met de bal langs de tegenspelers van de andere klas. Plots gooit hij de bal met een boogje naar zijn beste vriend. Die springt hoog in de lucht en scoort een prachtig doelpunt. Iedereen juicht luid terwijl de winnaars vrolijk in het rond dansen.

OEFENING 8

Markeer het werkwoord in alle zinnen. Maak daarna de zin in tegenwoordige tijd → verleden tijd en omgekeerd.

Gisteren wandelde de hele klas door het grote bos.

Vandaag wandelt de hele klas door het grote bos.

De meester vertelt nu een interessant verhaal over de bomen.

De meester vertelde gisteren een interessant verhaal over de bomen.

Plots zag ik een kleine ree achter de dikke struiken.

Plots zie ik een kleine ree achter de dikke struiken.

Wij vinden deze uitstap echt geweldig.

Wij vonden deze uitstap echt geweldig.

Vorige week regende het de hele middag pijpenstelen.

Vandaag regent het de hele middag pijpenstelen.

Straks eten we lekkere boterhammen op een bankje.

Gisteren aten we lekkere boterhammen op een bankje.

OEFENING 9

Markeer het werkwoord in alle zinnen. Kruis aan of het vertelt wat het onderwerp doet of is/wordt.

	vertelt wat het ond. doet	vertelt wat het ond. is/wordt
De bakker kneedt het deeg voor het brood.	x	☐
Mijn kleine zusje is erg moe na het zwemmen.	☐	x
De sterke atleet loopt razendsnel over de baan.	x	☐
Die groene rups wordt later een mooie vlinder.	☐	x
Het water in de diepe vijver is heel koud.	☐	x
Wij bouwen een kamp in het midden van het bos.	x	☐

OEFENING 10

Schrijf naar wat het verwijswoord verwijst.

De bakker bakt elke nacht verse broodjes en daarna verkoopt **hij** ze in de winkel.

hij = *de bakker*

Heb jij de nieuwe film over de ruimte al gezien? Ik vond **hem** echt ontzettend spannend.

hem = *de nieuwe film over de ruimte*

De kinderen van het vierde jaar spelen buiten, want **ze** hebben eindelijk pauze.

ze = *de kinderen van het vierde leerjaar*

Mijn grote zus heeft een nieuwe fiets, maar **zij** durft er nog niet mee op de weg te rijden.

zij = *mijn grote zus*

Loic heeft een oude kast op zijn kamer, **die** kraakt heel hard als **hij** die openmaakt.

die = *een oude kast*

hij = *Loïc*

OEFENING 11

Vervang het woord door een verwijswoord (hij, zij, hen, het ,dat, hem, ze).

Opa klimt voorzichtig de krakende ladder op naar de zolder. *Hij* *zoekt daar naar een oude, houten kist. Wanneer opa de kist eindelijk vindt, doet* *Hij* *die heel langzaam open. Er ligt een prachtige, blauwe diamant in het midden.* *Het/Hij* *blinkt fel door het weinige licht dat naar binnen valt. Opa pakt de diamant op en bekijkt* *hem* *met een vergrootglas. De buren horen het enthousiaste gejuich van opa en* *ze* *komen snel kijken wat er aan de hand is. Opa zwaait vrolijk naar* *ze/hen* *en roept: 'Ik heb de schat gevonden!'.*

OEFENING 12

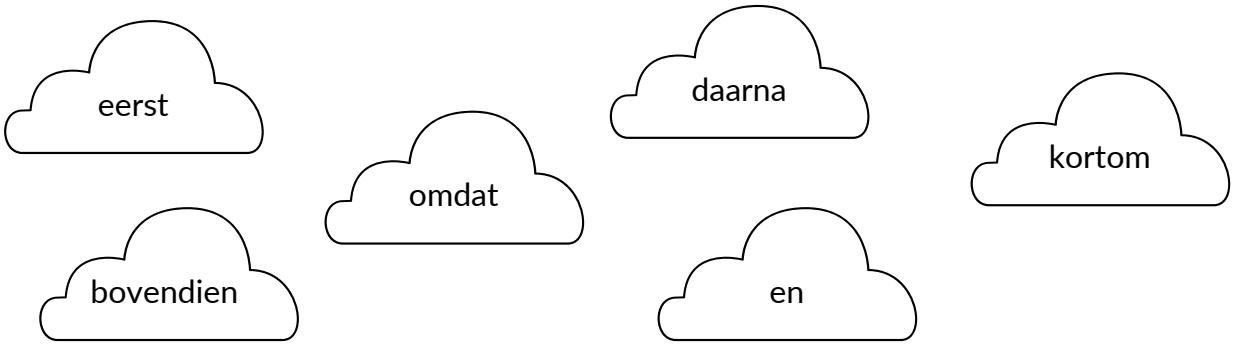
Kruis het juiste verwijswoord aan.

Emma heeft een prachtige tekening gemaakt. ___ gaat die morgen aan de juf geven.	☐ hij	☒ zij	☐ het
Onze hond Balou is heel ondeugend. Gisteren heeft ___ op mijn nieuwe schoenen gekauwd.	☐ zij	☒ hij	☐ ze
Ik kan mijn rekenmachine nergens vinden. Heb jij ___ misschien gezien?	☒ hem	☐ haar	☐ ze
De appels in de boom zijn eindelijk rijp. We gaan ___ morgen plukken.	☐ het	☐ hem	☒ ze
Het kleine meisje is gevallen, maar gelukkig moet ___ niet huilen.	☐ hij	☒ ze	☐ hem
Kijk naar dat huis op de hoek van de straat. ___ heeft een knalrode kleur!	☐ hij	☐ zij	☒ het

OEFENING 13

Schrijf de signaalwoorden op de juiste plaats.

De juf deelt de schriften uit _____daarna_____ mogen we beginnen met de toets.

Ik ben vandaag heel vrolijk _____omdat_____ ik mijn zwemdiploma heb gehaald.

In mijn boekentas zitten mijn boeken, mijn agenda _____en_____ een lekkere appel.

Je moet _____eerst_____ goed kijken voordat je de drukke straat oversteekt.

Het was een dag vol regen, pech en kou. _____Kortom_____ : het was een baaldag.

Voetballen is gezond en het is _____bovendien_____ erg goed voor je conditie.

Signaalwoord is een woord waarmee een bepaald verband wordt aangegeven tussen verschillende zinnen.

OEFENING 14

Zoek het juiste signaalwoord, omkring.

Mateo wil een supertaart bakken voor het feest. Eerst / Kortom zoekt hij alle vreemde ingrediënten in de kast, zoals: zout, azijn en blauwe kleurstof. Hij mengt alles in een kom en / omdat hij voegt er ook nog drie glibberige eieren aan toe. Bovendien / Daarna moet het beslag wel een uur in de oven staan. Mateo kijkt ongeduldig door het raampje wanneer / eerst er plotseling iets heel geks gebeurt. De taart begint namelijk te groeien omdat / daarna er veel te veel bakpoeder in zit! De hele keuken loopt langzaam vol met plakkerig, blauw schuim en / zoals de oven ontploft bijna. De muren zijn nu helemaal blauw, maar de taart smaakt kortom, echter verrassend lekker naar kauwgom. Omdat / Kortom: het was de meest bizarre en grappige bakdag ooit voor Mateo!

OEFENING 15

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

Maak van elk woord een samenstelling. Noteer de samenstelling nog eens.

tafel	+	blad	=	tafelblad
voet	+	bal	=	voetbal
land	+	huis	=	landhuis
school	+	tas	=	schooltas
lees	+	boek	=	leesboek
fiets	+	bel	=	fietsbel

OEFENING 16

Markeer 2 zelfstandige naamwoorden, 2 bijvoeglijke naamwoorden, 2 werkwoorden en 2 verwijswoorden. Noteer de onderstreepte woorden in de juiste kolom.

De slimme Amira bouwt een bijzondere rugzak in de garage. Zij gebruikt hiervoor de glimmende, metalen onderdelen en een oude motor. Wanneer het meisje op een rode knop drukt, gebeurt er iets geks. De zware machine vliegt plotseling omhoog! Het zweeft vlak boven de betonnen vloer. Amira lacht breed en ze pakt haar stalen helm. De moedige uitvinder test vandaag haar nieuwe toestel in de grote tuin. Dat wordt een waanzinnig avontuur!

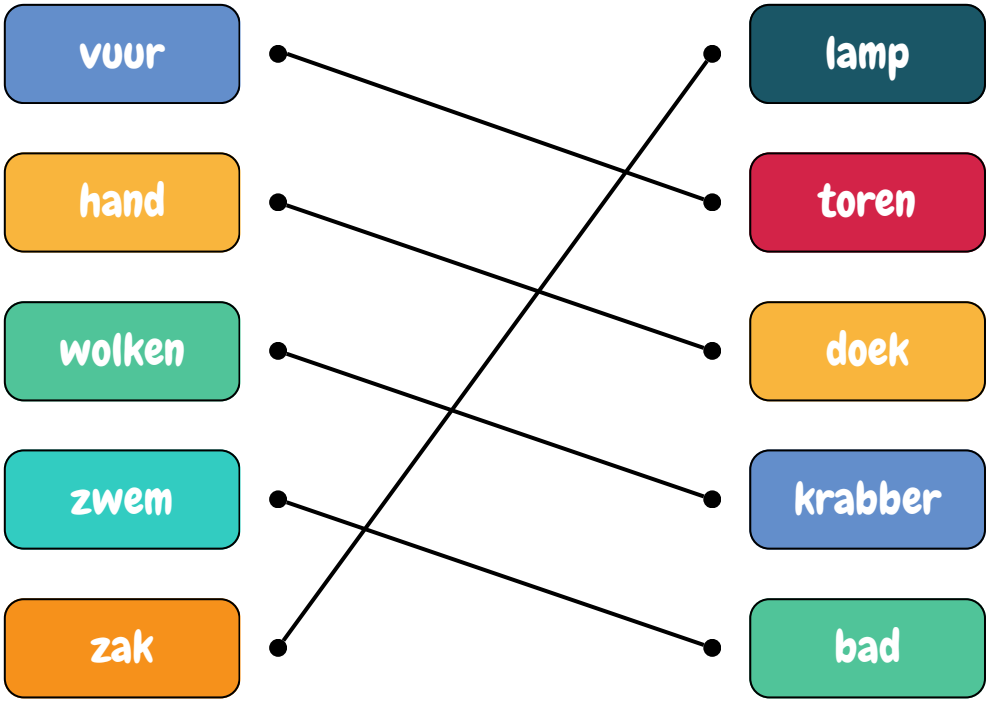
Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

zelfstandig naamwoord	bijvoeglijk naamwoord
Amira	betonnen
toestel	moedige

werkwoord	verwijswoord
vliegt	Het
wordt	haar

OEFENING 17

Verbind de woorden tot een samenstelling.

Na het douchen droog ik me af met een zachte, warme ___handdoek___ .

De schepen op zee kunnen de weg vinden dankzij het licht van de ___vuurtoren___ .

In de vakantie gaan we elke middag plonsen in het ___zwembad___ .

In New York staat de ene ___wolkenkrabber___ naast de andere, ze lijken de lucht wel te raken!

Het is erg donker in de tent, gelukkig heb ik mijn ___zaklamp___ bij me.

OEFENING 18

Zoek alle woorden en maak telkens een samenstelling.

V	U	X	R	Z	V	M	T	V	E	Y
J	S	P	E	E	L	B	O	O	G	J
T	U	I	G	F	I	E	T	S	Y	Z
U	P	J	E	F	E	E	U	X	M	N
T	H	S	N	P	G	R	I	N	R	C
I	N	B	L	J	I	I	N	H	D	I
F	F	Z	H	W	J	L	B	O	Y	W
M	E	P	L	P	V	N	E	B	O	R
H	B	S	V	T	N	U	L	O	K	I
C	Y	R	N	B	F	L	W	J	S	D
H	S	N	I	V	Y	N	S	T	O	Z

vlieg + tuig = vliegtuig

fiets + bel = fietsbel

speel + tuin = speeltuin

ijs + beer = ijsbeer

regen + boog = regenboog

OEFENING 19

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

Geef een synoniem voor de woorden.

angst _____schrik/ vrees_____

starten _____beginnen_____

slim _____intelligent_____

fout _____verkeerd_____

lastig _____moeilijk_____

OEFENING 20

Geef een antoniem (tegenstelling) voor de woorden.

veilig _____onveilig/ gevaarlijk_____

donker _____licht_____

verloren _____gevonden/ gewonnen_____

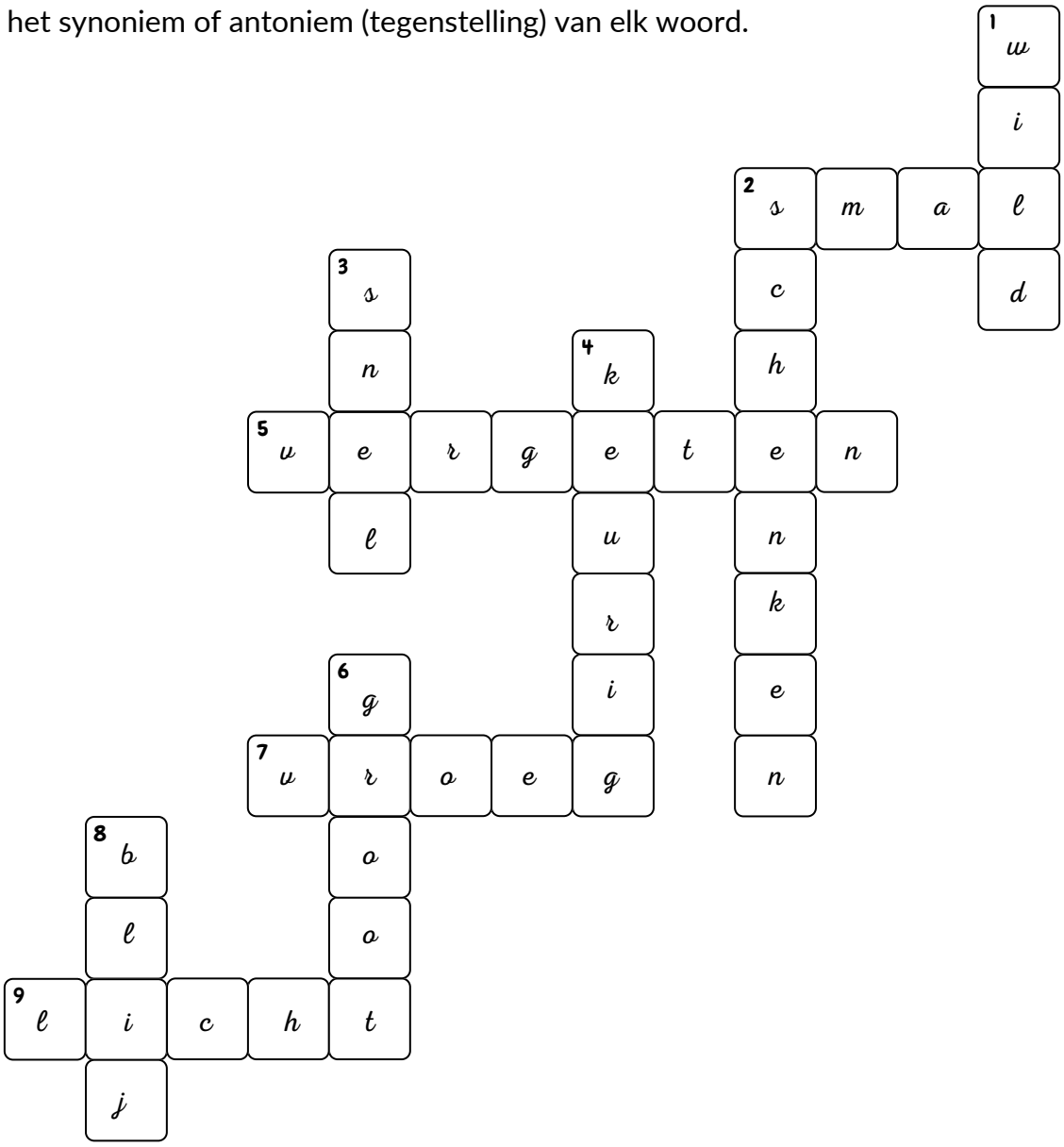
saai _____boeiend_____

stijgen _____dalen_____

OEFENING 21

Zoek het synoniem of antoniem (tegenstelling) van elk woord.

VERTICAAL

1. De leeuw is niet tam, hij is hartstikke...
2. Als je iemand iets cadeau geeft, dan ben je iets aan het...
3. Een ander woord voor heel erg vlug is...
4. Als je kamer er heel netjes uitziet, dan is die...
6. Ik ben enorm, reusachtig of...
8. Een ander woord voor gelukkig of vrolijk is...

HORIZONTAAL

2. De straat is niet breed, maar juist erg...
5. Ik zal dat verhaal niet..., maar ik zal het goed onthouden.
7. Ik was niet te laat op school, ik was juist heel...
9. Dit veertje is niet zwaar, het is super...

OEFENING 22

Vervang het vetgedrukte woord door een woord dat hetzelfde betekent (synoniem). Schrijf de nieuwe zin eronder.

De professor is erg **intelligent**, hij weet werkelijk alles over dinosaurussen.

De professor is erg slim, hij weet werkelijk alles over dinosaurussen.

De kinderen vonden de film in de bioscoop ontzettend **lollig**.

De kinderen vonden de film in de bioscoop ontzettend leuk.

De gemene dief probeerde de gouden ketting uit de juwelier te **pikken**.

De gemene dief probeerde de gouden ketting uit de juwelier te stelen.

OEFENING 23

Vervang het vetgedrukte woord door een woord dat het tegengestelde is (antoniem). Schrijf de nieuwe zin eronder.

De klimmer vond de tocht naar de top van de berg erg **gevaarlijk**.

De klimmer vond de tocht naar de top van de berg erg veilig.

De ijsjesman was erg **gul**, hij gaf alle kinderen een gratis ijsje.

De ijsjesman was erg gierig, hij gaf geen enkel kind een gratis ijsje.

Na de lange wandeling waren mijn nieuwe schoenen eindelijk helemaal **droog**.

Na de lange wandeling waren mijn nieuwe schoenen helemaal nat.

OEFENING 24

Kruis het telwoord aan.

In de grote vijver zwemmen zeven kleine eendjes.	☐ vijver	☒ zeven	☐ kleine
Onze klas gaat op de derde dag van de week naar het bos.	☒ derde	☐ week	☐ bos
Er liggen nog weinig snoepjes in onze glazen pot.	☐ er	☒ weinig	☐ glazen
Mijn opa viert dit jaar zijn tachtigste verjaardag.	☐ opa	☒ tachtigste	☐ jaar
Er stonden enkele fietsen tegen het oude muurtje.	☒ enkele	☐ er	☐ tegen

OEFENING 25

Omkring in elke zin het telwoord.

Mijn grote broer viert morgen al zijn (achttiende) verjaardag.

Er liggen (twaalf) glanzende appels in de fruitmand op tafel.

De juf verdeelde (enkele) snoepjes onder de kinderen die goed hielpen.

Een **telwoord** is een woord dat zegt **hoeveel** er van iets zijn of op welke **plek** iets staat.

In de rij voor de kassa staat Jasper als vierde te wachten.

Er vliegen veel vogels naar het zuiden omdat het winter wordt

OEFENING 26

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

Voeg een telwoord toe aan elke zin. Schrijf de nieuwe zin eronder.

Er vliegen vogels in de lucht.

Er vliegen twintig vogels in de lucht.

De loper kwam over de finishlijn.

De loper kwam als laatste over de finishlijn.

In de koelkast liggen eieren.

In de koelkast liggen twaalf eieren.

Sofia heeft snoepjes in haar jaszak.

Sofie heeft zes snoepjes in haar jaszak.

Op de taart staan mooie kaarsjes.

Op de taart staan tien mooie kaarsjes.

OEFENING 27

Omkring in elke zin het voorzetsel.

De poes slaapt heerlijk (onder) de warme bank.

Ik zet mijn fiets (tegen) de houten schutting.

De vogel vliegt laag (over) de diepe sloot.

Tijdens het eten valt mijn vork (naast) mijn stoel.

Wij lopen elke ochtend (door) het donkere park.

OEFENING 28

Vul het juiste voorzetsel in.

Kies uit: in, op, voor, tussen, boven

De lamp hangt precies _____boven_____ de grote eettafel.

Ik stop mijn sleutels _____in_____ mijn diepe broekzak.

De spits staat al te wachten _____voor_____ het doel.

Mijn schrift ligt ergens _____tussen_____ al die andere boeken begraven.

Er zit een vliegje _____op_____ het puntje van je neus.

OEFENING 29

Maak met deze woorden een mooie, kloppende zin.

voorzetsel: tussen

woorden: de kat - twee honden

De kat ligt tussen de twee honden.

voorzetsel: naast

woorden: mijn fiets - de rode auto

Mijn fiets staat naast de rode auto.

voorzetsel: voor

woorden: de bakker - een lange rij

Voor de bakker staat een lange rij mensen.

voorzetsel: onder

woorden: de sleutel - de deurmat

De sleutel ligt onder de deurmat.

voorzetsel: na

woorden: het avondeten - een ijsje

Na het avondeten mag ik een ijsje.

OEFENING 30

Teken wat er in de zinnen staat. Let goed op de voorzetsels.

1. Teken links in het kader een boom in het gras.
2. Teken achter de boom een klein huisje, zodat alleen het dak boven de takken uitsteekt.
3. Teken een vogel die tussen de boom en een wolk vliegt.
4. Teken een hondje dat tegen de stam van de boom ligt.
5. Teken een paadje dat rechts van het huis loopt.
6. Teken een mooie appel die onder de boom in het gras ligt.

OEFENING 31

Markeer het grondwoord groen en het voor- en/of achtervoegsel blauw. Noteer ook telkens in de juiste kolom.

vriendelijk

bewaarbaar

onzin

vrijheid

verkoop

zinloos

gevaarlijk

werkloos

voorvoegsel	grondwoord	achtervoegsel
	vriend	elijk
	bewaar	baar
on	zin	
	vrij	heid
ver	koop	
	zin	loos
	gevaar	lijk
	werk	loos

OEFENING 32

Kies het juiste voor- of achtervoegsel en schrijf het volledige woord over in de zin.

___wan___ **trouwen (wan/ge/be)**

De waakhond keek met veel ___wantrouwen___ naar de vreemde man bij het hek.

vriend ___elijk___ **(dom/schap/lijk)**

De nieuwe buurvrouw is erg ___vriendelijk___ en zwaait altijd naar ons.

___on___ **zichtbaar (on/ont/ver)**

In de spannende film werd de superheld plotseling helemaal ___onzichtbaar___ .

eenzaam ___heid___ **(ing/heid/ te)**

De oude man voelde veel ___eenzaamheid___ toen zijn trouwe hond was weggelopen.

waarschuw___ing___ **(te/sel/ing)**

De badmeester gaf een luide ___waarschuwing___ aan de kinderen die in het diepe sprongen.

OEFENING 33

Maak van het vetgedrukte woord een afleiding.

be-	-loos	on-
*Ik **plant** een struik in de tuin.* De tuin is nu mooi _____beplant_____ .	*De man heeft geen **werk**.* Die meneer is al een jaar _____werkloos_____ .	*Dat verhaal is niet **waar**.* Wat een _____onwaar_____ verhaal vertel je daar!
*Dat schip heeft een prachtig **stuur**.* De chauffeur kan de grote bus goed _____besturen_____ .	*Dit is nu al de zoveelste **kans**.* Met de lotto zijn wij steeds _____kansloos_____ .	*De volledige klas is zeer **rustig**.* De kinderen zijn _____onrustig_____ omdat het bijna vakantie was.

-ing	her-	-zaam
*We **wandelen** door het bos.* Dat was een hele lange *wandeling* .	*Ik **ken** die jongen van ergens.* Ik kon hem meteen *herkennen* .	*De hond **hoort** alle scherpe geluiden.* Wat een *gehoorzame* hond is dat.
*Als de kat braaf is, **belonen** we haar met een snoepje.* Als je goed helpt, krijg je vast een kleine *beloning* .	*Ik **gebruik** elke dag een kam om mijn haar te kammen.* We moeten plastic zakjes *hergebruiken* .	*Als de koning komt, **buig** ik door mijn knieën.* De takken van de boom zijn erg *buigzaam* .

TRAPPEN VAN VERGELIJKING

OEFENING 1

Kruis de juiste vorm aan.

Een olifant is veel ___ dan een kleine muis.	☐ zwaar	☒ zwaarder	☐ zwaardst
De Mount Everest is de ___ berg van de hele wereld.	☐ hoog	☐ hoger	☒ hoogste
Mijn zusje kan al heel ___ fietsen zonder zijwieltjes.	☒ goed	☐ beter	☐ best
Van alle kinderen in de klas kan Thomas het ___ tekenen.	☐ mooi	☐ mooier	☒ mooist
Deze appel is ___, maar die peer ziet er nog lekkerder uit.	☒ lekker	☐ lekkerder	☐ lekkerst

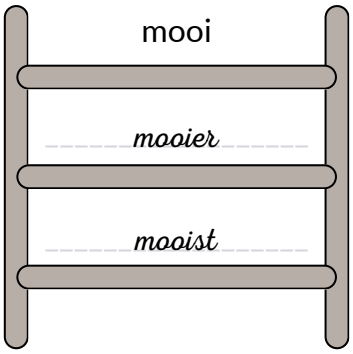
OEFENING 2

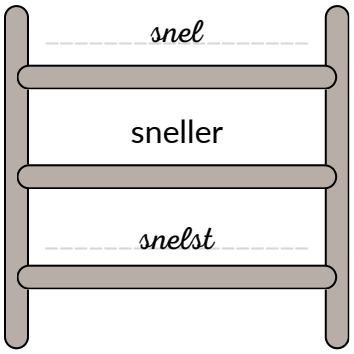
Vul de juiste vorm in.

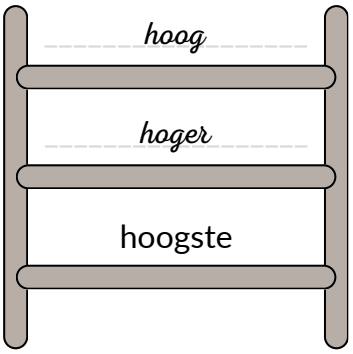
snel	Een vliegtuig gaat veel _____*sneller*_____ dan een snelle auto.
klein	Van alle puppy's in het nest is deze gevlekte hond het _____*kleinst*_____ .
warm	In de zomer is het meestal _____*warmer*_____ dan in de lente.
moeilijk	De laatste som van de toets was het _____*moeilijkst*_____ van allemaal.
dik	Mijn winterjas is erg _____*dik*_____ , zodat ik geen koud krijg.
diep	De duiker zwom naar het _____*diepste*_____ punt van de zee.

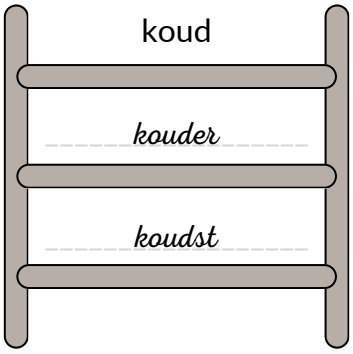
OEFENING 3

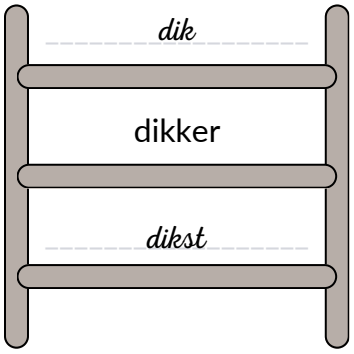
Vul de trap verder aan.

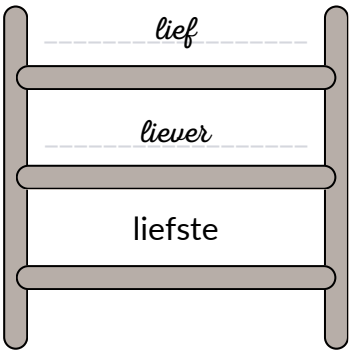

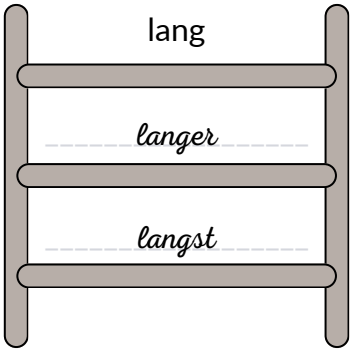

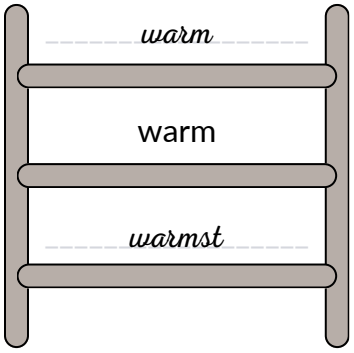

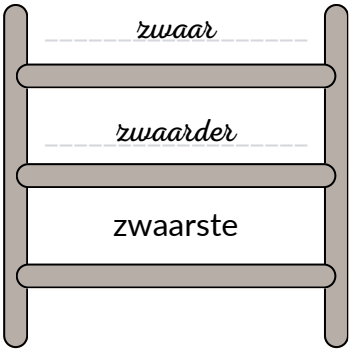

SOORTEN ZINNEN

OEFENING 1

Oeps, de leestekens ontbreken. Weet jij welk soort zin het is? Kruis de juiste aan.

	mededelende zin	vraagzin	uitroepende zin
De zon schijnt vandaag heel fel	x		
Hoe laat begint de voetbaltraining		x	
Pas op voor die diepe plas			x
Ik heb gisteren een spannend boek gelezen	x		
Wil je met mij op het schoolplein spelen		x	
Ruim nu onmiddellijk je kamer op			x

OEFENING 2

Maak van volgende mededelende zinnen een vraagzin.

De meester vertelt een grappig verhaal.

Vertelt de meester een grappig verhaal?

Wij gaan deze namiddag naar het zwembad.

Gaan wij deze namiddag naar het zwembad?

De poes ligt te slapen op de zachte bank.

Ligt de poes te slapen op de zachte bank?

Op vrijdag eten we steeds frietjes.

Eten we steeds op vrijdag frietjes?

Mijn favoriete drankje is limonade.

Is mijn favoriete drankje limonade?

OEFENING 3

Maak van volgende vraagzinnen een mededelende zin.

Zwemmen die eenden altijd in de vijver?

Die eenden zwemmen altijd in de vijver.

Hebben wij morgen een toets van rekenen?

Morgen hebben wij een toets van rekenen.

Is de nieuwe film op tv erg spannend?

De nieuwe film op tv is erg spannend.

Moet ik morgen naar de zwemles?

Ik moet morgen naar de zwemles.

Is de klas heel erg rustig?

De klas is heel erg rustig.

ZINSONTLEDING

ONDERWERP & PERSOONSVORM

PERSOONSVORM

- ja/nee-vraag
- persoonsvorm staat vooraan

voorbeeld:
De zussen fietsen op straat.
ja/nee-vraag:
Fietsen de zussen op straat?

ONDERWERP

- over wie wordt iets gezegd?
- over wat wordt iets gezegd?

voorbeeld:
Ella fietst naar de markt.
Wie fietst naar de markt? Ella
Het boek ligt op tafel.
Wat ligt op tafel? het boek

OEFENING 1

Omkring de persoonsvorm en onderstreep het onderwerp in volgende zinnen.

De grote vrachtwagen rijdt voorzichtig door de smalle straat.

Gisteren kochten mijn ouders een nieuwe televisie.

De kleine baby huilt hard in zijn wiegje.

Straks eten we lekkere pannenkoeken met stroop.

De stoere brandweerman blust het vuur met een lange slang.

OEFENING 2

Omkring de persoonsvorm en onderstreep het onderwerp in volgende zinnen. Staat de zin in de tegenwoordige of verleden tijd? Kruis aan.

	t.t.	v.t.
De bakker bakte deze morgen heerlijke broodjes.	☐	☒
Wij spelen elke woensdag een partijtje voetbal.	☒	☐
Mijn oma vertelde vroeger altijd spannende verhalen.	☐	☒
De vogels vliegen in de winter naar het zuiden.	☒	☐
Lisa tekent een prachtige tekening voor de juf.	☒	☐
De kinderen zwommen gisteren in het koude meer.	☐	☒

OEFENING 3

Omkring de persoonsvorm en onderstreep het onderwerp in volgende zinnen. Kruis aan of het vertelt wat het onderwerp doet of is/wordt.

	vertelt wat het ond. doet	vertelt wat het ond. is/wordt
De jongen rent heel hard naar de finish.	☒	☐
Onze oude buurman is een aardige man.	☐	☒
De rups wordt later een prachtige vlinder.	☐	☒
Mijn zusje eet een grote, rode appel.	☒	☐
De meester was gisteren erg vrolijk.	☐	☒
De voetballer schopt de bal in het doel.	☒	☐

GETAL VAN EEN ONDERWERP

enkelvoud	1ste persoon	ik	meervoud	1ste persoon	wij
	2de persoon	jij/je		2de persoon	jullie
	3de persoon	hij/zij/andere		3de persoon	zij/anderen

OEFENING 4

Lees de zinnen hieronder goed en voer volgende opdrachten uit:

1. Onderstreep het onderwerp.
2. Kruis aan welke persoon het is.

	enkelvoud			meervoud		
	1ste ik	2de jij	3de zij / hij / andere	1ste wij	2de jullie	3de zij / andere
Ik lees een boek.	x					
Jullie maken de oefening.					x	
De bakker bakt brood.			x			
Wij wandelen in het park.				x		
Jij voetbalt elke zaterdagochtend.		x				
Zij dansen samen op woensdagavond.						x

OEFENING 5

In de zinnen ontbreekt het onderwerp. Vul het passend onderwerp in.

Morgen vieren ___wij___ (1ste pers. mv.) mijn verjaardag.

Op de bank slaapt ___hij___ (3de pers. enk.) heel diep.

Straks maak ___ik___ (1ste pers. enk.) mijn huiswerk.

___Zij___ (3de pers. mv.) graven in de tuin een gat.

Soms vergeet ___jij___ (2de pers. enk.) je broodtrommel.

___Jullie___ (2de pers. mv.) luisteren in de klas naar de juf.

Op het einde van de les ruimt ___hij/zij___ (3de pers. enk.) alle potloden netjes op.

Morgen ga ___ik___ (1ste pers. enk.) voor het eerst naar de zwemles.

In de tuin bloeien ___de bloemen___ (3de pers. mv.) prachtig in de lente.

___Jij___ (2de pers. enk.) voetbalt tijdens de speeltijd met jouw vrienden.

Let op kijk goed naar de persoonsvorm en het getal tussen haakjes.

OEFENING 6

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

Verander het onderwerp van getal: van enkelvoud → meervoud of van meervoud → enkelvoud.

Gisteren vond ik een glimmende munt in het zand.

Gisteren vonden wij een glimmende munt in het zand.

Morgen maakt hij een lastige toets voor rekenen.

Morgen maken jullie een lastige toets voor rekenen.

De hongerige wolf huilt naar de volle maan.

De hongerige wolven huilen naar de volle maan.

In het weekend bakken jullie een heerlijke appeltaart.

In het weekend bak ik een heerlijke appeltaart.

Op het schoolplein spelen de kinderen een spelletje.

Op het schoolplein speelt het kind een spelletje.

Let op: de persoonsvorm moet ook veranderen.

ZINSDELEN

In zinnen vind je zinsdelen die een antwoord geven op volgende vragen:

	Wat? Wie?	Aan wie of wat? Voor wie of wat?	Waar?	Wanneer?
Liv en Stijn zwemmen in het nieuwe zwembad.	Liv en Stijn		in het nieuwe zwembad	
Op kerstavond geeft opa steeds een prachtig cadeau aan alle kleinkinderen.	Opa	aan alle kleinkinderen		op kerstavond

OEFENING 6

Welke vraag past het best bij het gemarkeerde zinsdeel? Noteer op de lijnen.
Kies uit: Wat? Waar? Wanneer? Aan wie? Aan wat? Voor wie? Voor wat?

De postbode geeft een zware doos aan de buurvrouw.

Aan wie?

Wij gaan volgende week met de klas naar het bos.

Wanneer?

De timmerman timmert een houten vogelhuisje.

Wat?

Mijn opa kocht een prachtig cadeau voor mijn broertje.

Voor wie?

De voetballers trainen elke dinsdag op het sportveld.

Waar?

Meerdere antwoorden zijn mogelijk.

OEFENING 7

Bedenk zelf een zinsdeel dat een goed antwoord geeft op de vraag. Maak de zin af.

De kinderen spelen _____op het veld_____ (Waar?) een spelletje.

De stoere brandweerman blust _____het vuur_____ (Wat?)

Mijn mama bakt een heerlijke taart _____voor oma_____ (Voor wie?).

De bus vertrekt _____'s ochtends_____ (Wanneer?) naar de grote stad.

De meester geeft een nieuwe pen _____aan Louise_____ (Aan wie?).

De timmerman zoekt een stevige hamer _____voor de klus_____ (Voor wat?)

OEFENING 8

Omkring de persoonsvorm en onderstreep het onderwerp in volgende zinnen.

Gisteren (vonden) de kinderen een schat in de zandbak.

In de verre jungle (brult) de gevaarlijke leeuw heel hard.

Morgen (bak) ik samen met oma een appeltaart.

Tijdens de pauze (vlogen) de vogels over het schoolplein.

Op de hoge berg (staan) twee eenzame bomen.

Straks (vertellen) jullie een mop aan de hele klas.

OEFENING 9

Lees de zinnen hieronder goed en voer volgende opdrachten uit:

1. Omkring de persoonsvorm en onderstreep het onderwerp in volgende zinnen.
2. Kruis aan of het vertelt wat het onderwerp doet of is/wordt.
3. Noteer het juiste vraagwoord onder de gemarkeerde zinsdelen.

   Kies uit: Wat? Waar? Wanneer? Aan wie? Aan wat? Voor wie? Voor wat?

	vertelt wat het ond. doet	vertelt wat het ond. is/wordt
De vermoeide wandelaars rusten in het gras.	x	☐
Waar?		
Deze oude boom is een eik.	☐	x
Wat?		
De juf geeft morgen een beloning in de klas.	x	☐
Wat?		
De rups wordt een prachtige vlinder.	☐	x
Wat?		
Wij brengen dinsdag een bloemetje aan oma.	x	☐
Aan wie?		

FIGUURLIJK TAALGEBRUIK

OEFENING 1

Je krijgt een uitleg en 2 zinnen: een gewone zin en een uitdrukking. Kruis de uitdrukking aan.

Uitleg: *Meteen vertellen waarover het gaat.*

- [x] Hij valt met de deur in huis.
- [ ] De deur valt met een knal dicht.

Uitleg: *Nu wordt duidelijk wat er echt aan de hand is. De waarheid komt naar boven.*

- [ ] De aap hangt graag aan de touwen.
- [x] Nu komt de aap uit de mouw.

Uitleg: *Twee mensen die het altijd met elkaar eens zijn en zo goed als alles samen doen.*

- [x] Twee handen op één buik.
- [ ] Ik leg mijn hand op mijn buik.

OEFENING 2

In elke zin zit een uitdrukking verstopt. Kan jij ze vinden? Markeer de uitdrukking.

Mijn beste vriend en ik blijven elkaar steunen, we gaan samen door dik en dun.

De finale van de wedstrijd begint nu, dus het is erop of eronder voor ons team!

Ik heb gisterenavond goed geoefend, dus deze rekenoefening is voor mij een fluitje van een cent.

Omdat mijn broer de vaas kapotmaakte en wegrende, moet ik nu met de gebakken peren zitten.

Je moet die juf niet durven plagen, want zij heeft echt wel haar op de tanden.

OEFENING 3

Verbind de uitdrukking met de juiste uitleg.

Het op je heupen krijgen.	Niet wachten, maar nu doen!
Ieder huisje heeft zijn kruisje.	Eerst even rustig toekijken hoe anderen het doen.
Het ijzer smeden als het heet is.	Plots word je onrustig, heb je geen geduld meer.
Het was kantje boord.	Je begrijpt er helemaal niets van.
De kat uit de boom kijken.	Je bent net niet te laat of het is net goed gegaan.
Ik hoor het donderen in Keulen.	Na veel oefenen kun je het eindelijk goed.
Iets onder de knie krijgen.	Niemand heeft een perfect leven zonder zorgen.

OEFENING 4

De eerste zin is een uitdrukking. Schrijf de zin opnieuw, maar vervang de uitdrukking door een gewoon woord.

erg hard | heel erg makkelijk | fopt | dapper | eindelijk | heel erg moe

Het regent vandaag echt **pijpenstelen**.

Het regent vandaag echt _____erg hard_____ .

De toets was voor hem **een koud kunstje**.

De toets was voor hem ____heel erg makkelijk____ .

Na de lange wandeling was ik totaal **op**.

Na de lange wandeling was ik ____heel erg moe_____ .

De **kogel** is **door de kerk**: we gaan op vakantie naar Spanje!

Er is _____eindelijk_____ een besluit genomen: we gaan naar Spanje!

Die kleine ridder heeft echt **haar op de tanden**.

De kleine ridder is echt _____dapper_____ .

De slimme vos **legt** de wolf **in de luren**.

De slimme vos _____fopt_____ de wolf.

BEGRIJPEND LEZEN

OEFENING 1

Lees de tekst en los de vragen op.

In de schuur van opa Teun,
klinkt een vrolijk, luid gedreun.
Met een hamer en wat lijm,
maakt hij een machine van oud slijm.

Hij zweet en zwoegt, het regent pijpenstelen,
terwijl de tandwielen zachtjes spelen.
Het is een kunstje van goud,
roept opa, ook al is hij oud.

Plotseling een flits, een luide knal,
een wolk van rook door de hele stal.
De machine pruttelt en begint te beven,
zou hij dan echt een kopje thee gaan geven?

Maar uit de tuit komt geen warm water,
alleen een heel erg luid geklater.
Opa lacht, zijn ogen glanzen weer,
morgen probeer ik het gewoon nog een keer!

Waar speelt het geknutsel zich af?

In de schuur van opa Teun.

Waarom lacht opa aan het einde, ook al doet de machine niet wat hij wil?

Hij probeert het morgen gewoon nog een keer.

Wat zou opa bedoelen met: 'Het is een kunstje van goud!'?

Het is een bijzonder kunstje.

Zoek de rijmwoorden. Welk woord rijmt op:

Teun: *gedreun*

knal: *stal*

beven: *geven*

Welk soort tekst is dit? Kruis aan.

- [ ] artikel
- [ ] lied
- [x] gedicht

OEFENING 2

Lees de tekst en los de vragen op.

DE VERBORGEN STAD

MEXICO-STAD - Onderzoekers hebben diep in de jungle van Mexico een eeuwenoude stad ontdekt. De stad was honderden jaren verstopt onder een dik pakket van groene bladeren en lianen. Niemand wist dat er daar ooit mensen woonden.

De ontdekking werd gedaan door professor Sofia Luna. Zij gebruikte een speciale lasertechniek vanuit een vliegtuig. ‘Met die laser konden we dwars door de bomen kijken’, vertelt Sofia enthousiast. ‘Plotseling zagen we op onze computer de vormen van piramides en huizen verschijnen. Het leek wel een puzzel die eindelijk in elkaar viel.’.

De stad is waarschijnlijk gebouwd door de Maya’s, een volk dat heel lang geleden in Midden-Amerika leefde. Tussen de ruïnes vonden de archeologen prachtige beelden van apen die blauw geschilderd waren. Daarom noemen de onderzoekers de plek nu ‘De Stad van de Blauwe Aap’.

Vanaf volgende maand gaat een team van dertig mensen de jungle in om de stad voorzichtig uit te graven. Ze hopen daar nog meer schatten te vinden, zoals gouden sieraden of oude gebruiksvoorwerpen. Voorlopig blijft de exacte plek geheim, zodat dieven de kostbare spullen niet kunnen stelen.

bron: De Ello krant

Wie heeft de verborgen stad ontdekt?

De ontdekking werd door professor Sofia Luna gedaan.

Welke techniek werd er gebruikt om de stad te vinden?

Met een speciale lasertechniek vanuit een vliegtuig.

Waarom was deze techniek nodig?

Zo konden ze dwars door de bomen kijken.

Waarom noemen de onderzoekers de plek ‘De Stad van de Blauwe Aap?’

- [ ] Omdat er heel veel levende blauwe apen in de jungle wonen.
- [x] Omdat ze beelden hebben gevonden van apen met die kleur.
- [ ] Omdat de leider van de Maya’s ‘Blauwe Aap’ heette.

Kruis aan: juist of fout.

	✓	✗
De vergeten stad werd ontdekt in de jungle van Mexico.	[x]	[ ]
Volgende maand gaat een team mensen de stad uitgraven.	[x]	[ ]
De beelden die gevonden zijn, waren rood geschilderd.	[ ]	[x]

Welk soort tekst is dit?

artikel

Wat zijn de kenmerken? Kruis aan.

- [x] De tekst staat in kolommen.
- [ ] Er staan rijmwoorden in.
- [x] De tekst bevat een duidelijke kop en inleiding.

OEFENING 3

Lees de tekst en los de vragen op.

DE HONINGBIJ: EEN ONMISBARE WERKER

Wist je dat de kleinste diertjes in je tuin vaak het hardst werken? De honingbij is een van de belangrijkste insecten op aarde. Zonder bijen zouden we veel minder groenten en fruit kunnen eten.

Wat is de belangrijkste taak van de koningin? Markeer in de tekst.

De drie soorten bijen

In één bijenkast wonen duizenden bijen samen als een hecht team. Er zijn drie verschillende types:

1. ***De koningin:*** *Er is maar één per kas. Zij is de grootste en haar enige taak is het leggen van eitjes (soms wel 2 000 per dag!).*
2. ***De werksters:*** *Dit zijn allemaal vrouwtjes. Zij doen al het werk: de kast schoonmaken, de larven voederen, de kast bewaken en buiten nectar verzamelen.*
3. ***De darren:*** *Dit zijn de mannetjes. Zij hebben geen angel en verzamelen geen voedsel. Hun taak is enkel om te paren met de koningin.*

De bestuiving

Bijen vliegen van bloem naar bloem om nectar te drinken. Nectar is een zoet sap dat diep in de bloem zit. Terwijl de bij drinkt, blijft er stuifmeel aan de harige pootjes en lijf plakken. Als ze naar de volgende bloem vliegt, valt er een beetje van dat poeder af. Dit proces noemen we bestuiving. Hierdoor kan de plant groeien en kunnen er vruchten ontstaan zoals: appels en aardbeien.

Waarom is de “kwispeldans” belangrijk voor bijen? Onderstreep in de tekst.

Communicatie: De kwispeldans

Als een werkster een goede plek met veel bloemen heeft gevonden, vertelt ze dat aan de andere bijen met een dans. Ze loopt in een figuur van een ‘8’ en schudt met haar achterlijf. De richting van de dans laat aan de andere bijen zien in welke richting de zon staat en hoe ver ze moeten vliegen om de bloemen te vinden.

Hoe zorgt een bij ervoor dat een plant vruchten kan maken? Leg uit in je eigen woorden.

Als de bij naar een volgende bloem vliegt, valt er een beetje van het stuifmeel af. Dit komt op de plant terecht waardoor hij kan groeien en er vruchten ontstaan.

Waarom heeft een dar geen angel en verzamelt hij geen voedsel? Markeer groen?

Hoeveel eitjes kan een koningin op één dag leggen? *2 000*

Wat is het verschil tussen nectar en stuifmeel volgens de tekst?

Nectar is een zoet sap dat in de bloem zit. Het stuifmeel van de bloem is een poeder dat blijft kleven aan de pootjes en het lijf van de bij.

Welke soort tekst is dit? Kruis aan.

- [ ] verhaal
- [x] informatieve tekst
- [ ] artikel